

VALSTYBINIO SOCIALINIO DRAUDIMO FONDO VALDYBA
Elektroninis dokumentas
APSAUGOS IR DARBO MINISTERIJOS

PENSIJŲ ANUITETŲ FONDO
2023 METŲ ATASKAITŲ RINKINYS
(metai)

2024-03-____ Nr. ____
(data)
Vilnius

TURINYS

METINĖS ATASKAITOS:

FINANSINĖS BŪKLĖS ATASKAITA	2 psl.
VEIKLOS REZULTATŲ ATASKAITA	4 psl.
GRYNOJO TURTO POKYČIŲ ATASKAITA	6 psl.
PINIGŲ SRAUTŲ ATASKAITA	7 psl.
ATASKAITŲ AIŠKINAMASIS RAŠTAS	9 psl.
Bendroji informacija apie Pensijų anuitetų fondą	9 psl.
Pensijų anuitetų fondo apskaitos politika	9 psl.
Ataskaitose pateiktos informacijos paaiškinimai	17 psl.

Patvirtiname 2023 metų Pensijų anuitetų fondo ataskaitų rinkinyje pateiktą finansinę ir nefinansinę informaciją:

_____ (pareigų pavadinimas)	_____ (parašas)	_____ (vardas ir pavardė)
_____ (pareigų pavadinimas)	_____ (parašas)	_____ (vardas ir pavardė)

**FINANSINĖS BŪKLĖS ATASKAITA
PAGAL 2023 M. GRUODŽIO 31 D. DUOMENIS**

Pateikimo valiuta ir tikslumas: eurai

Eil. Nr.	Straipsniai	Pastabos Nr.	Paskutinė ataskaitinio laikotarpio diena	Paskutinė praėjusio ataskaitinio laikotarpio diena
1	2	3	4	5
A.	ILGALAIKIS TURTAS		37 260 214	22 029 589
I.	Ilgalaikis finansinis turtas	1	37 260 214	22 029 589
I.1	Investicijos į nuosavybės vertybinius popierius		30 335 373	17 125 182
I.2	Investicijos į Lietuvos Respublikos Vyriausybės vertybinius popierius		3 782 077	3 119 460
I.3	Investicijos į kitus ne nuosavybės vertybinius popierius		3 142 764	1 784 947
I.4	Išvestinių finansinių priemonių ir kitas ilgalaikis finansinis turtas		-	-
II.	Kitas ilgalaikis turtas		-	-
B.	TRUMPALAIKIS TURTAS		2 544 944	3 199 032
I.	Ateinančių laikotarpių sąnaudos		-	-
II.	Per vienus metus gautinos sumos	2	1 125 924	1 001 952
II.1	Gautinos pensijų anuitetų įmokos		1 123 417	1 001 952
II.2	Gautinos finansavimo sumos iš valstybės biudžeto		-	-
II.3	Gautinos sumos už parduotą turtą		-	-
II.4	Kitos gautinos sumos		-	-
II.5	Sukauptos gautinos sumos		2 507	-
III.	Kitas trumpalaikis finansinis turtas	1	547 063	-
III.1	Investicijos į nuosavybės vertybinius popierius		-	-
III.2	Investicijos į Lietuvos Respublikos Vyriausybės vertybinius popierius		-	-
III.3	Investicijos į kitus ne nuosavybės vertybinius popierius		297 063	-
III.4	Išvestinių finansinių priemonių ir kitas trumpalaikis finansinis turtas		250 000	-
IV.	Pinigai ir pinigų ekvivalentai	3	871 957	2 197 080
C.	IŠ VISO TURTO (A + B):		39 805 159	25 228 621

Eil. Nr.	Straipsniai	Pastabos Nr.	Paskutinė ataskaitinio laikotarpio diena	Paskutinė praėjusio ataskaitinio laikotarpio diena
D.	FINANSAVIMO SUMOS IŠ VALSTYBĖS BIUDŽETO		-	-
E.	ĮSIPAREIGOJIMAI		38 339 182	26 190 112
I.	Ilgalaikiai įsipareigojimai		36 230 685	24 761 415
I.1	Ilgalaikiai skoliniai įsipareigojimai	4	322 415	230 183
I.2	Ilgalaikiai pensijų anuitetų techniniai atidėjiniai	5	35 908 271	24 531 232
I.2.1	Pensijų anuitetų padengimo		35 908 271	24 531 232
I.2.2	Vienkartinių įmokų grąžinimo (pelno padalijimo)		-	-
I.3	Kiti ilgalaikiai atidėjiniai ir kiti įsipareigojimai		-	-
II.	Trumpalaikiai įsipareigojimai		2 108 497	1 428 697
II.1	Ilgalaikių skolinių įsipareigojimų einamųjų metų dalis		-	-
II.2	Ilgalaikių pensijų anuitetų techninių atidėjinių einamųjų metų dalis ir trumpalaikiai techniniai atidėjiniai	5	2 071 896	1 388 508
II.2.1	Pensijų anuitetų padengimo		2 004 558	1 334 332
II.2.2	Vienkartinių įmokų grąžinimo (pelno padalijimo)		-	-
II.2.3	Numatomų išmokų (mokėtinos išmokos)		67 338	54 176
II.3	Kitų ilgalaikių atidėjinių ir kitų ilgalaikių įsipareigojimų einamųjų metų dalis ir kiti trumpalaikiai atidėjiniai		-	-
II.4	Trumpalaikiai skoliniai įsipareigojimai		-	-
II.5	Mokėtinos sumos už valdymą ir administravimą	6	33 554	38 445
II.6	Kiti trumpalaikiai įsipareigojimai	6	3 047	1 744
II.7	Sukauptos mokėtinos sumos		-	-
F.	GRYNASIS TURTAS (A + B – D – E)	7	1 465 977	- 961 491
I.1	Einamųjų metų perviršis ar deficitas		2 427 467	- 2 169 559
I.2	Ankstesnių metų sukauptas perviršis ar deficitas		- 961 491	1 208 068
G.	IŠ VISO (D + E + F):		39 805 159	25 228 621

**VEIKLOS REZULTATŲ ATASKAITA
PAGAL 2023 M. GRUODŽIO 31 D. DUOMENIS**

Pateikimo valiuta ir tikslumas: eurai

Eil. Nr.	Straipsniai	Pastabos Nr.	Ataskaitinis laikotarpis	Praėjęs ataskaitinis laikotarpis
A.	PAGRINDINĖS VEIKLOS PAJAMOS		13 028 818	12 925 152
I.	FINANSAVIMO PAJAMOS (panaudotas finansavimas)		-	-
II.	PENSIJŲ ANUITETŲ ĮMOKŲ PAJAMOS	8	13 028 818	12 925 152
II.1.	Standartinio pensijų anuiteto		3 586 086	2 866 111
II.2.	Standartinio pensijų anuiteto su garantuojamu mokėjimo laikotarpiu		9 257 960	9 819 727
II.3.	Atidėtojo pensijų anuiteto		184 772	239 314
B.	PAGRINDINĖS VEIKLOS SĄNAUDOS	9	- 14 197 570	- 13 445 536
I.	TECHNINIŲ ATIDĖJINIŲ VERTĖS PASIKEITIMAS		- 12 047 264	- 11 977 740
I.1	Pensijų anuitetų padengimo techninio atidėjinio		- 12 047 264	- 11 977 740
I.1.1.	<i>Standartinio pensijų anuiteto</i>		- 3 356 203	- 2 667 250
I.1.2	<i>Standartinio pensijų anuiteto su garantuojamu mokėjimo laikotarpiu</i>		- 8 484 517	- 9 076 076
I.1.3	<i>Atidėtojo pensijų anuiteto</i>		- 206 544	- 234 414
I.2	Vienkartinių įmokų grąžinimo (pelno padalijimo) techninio atidėjinio		-	-
I.2.1	<i>Standartinio pensijų anuiteto</i>		-	-
I.2.2	<i>Standartinio pensijų anuiteto su garantuojamu mokėjimo laikotarpiu</i>		-	-
I.2.3	<i>Atidėtojo pensijų anuiteto</i>		-	-
II.	PENSIJŲ ANUITETŲ IŠMOKŲ SĄNAUDOS		- 1 730 836	- 1 084 212
II.1	Standartinio pensijų anuiteto		- 426 546	- 256 954
II.2	Standartinio pensijų anuiteto su garantuojamu mokėjimo laikotarpiu		- 1 304 290	- 827 259
II.3	Atidėtojo pensijų anuiteto		-	-
III.	VALDYMO IR ADMINISTRAVIMO SĄNAUDOS		- 419 470	- 383 556
IV.	KITOS SĄNAUDOS		-	- 28
C.	PAGRINDINĖS VEIKLOS PERVIRŠIS AR DEFICITAS		- 1 168 752	- 520 384
D.	FINANSINĖS IR INVESTICINĖS VEIKLOS REZULTATAS	10	3 596 219	- 1 649 175

Eil. Nr.	Straipsniai	Pastabos Nr.	Ataskaitinis laikotarpis	Praėjęs ataskaitinis laikotarpis
I.	FINANSINĖS IR INVESTICINĖS VEIKLOS PAJAMOS		3 676 861	60 375
I.1	Finansinio turto tikrosios vertės padidėjimas ir perleidimo pelnas		3 530 344	12 892
I.2	Palūkanų pajamos		134 545	32 682
I.3	Kitos finansinės ir investicinės veiklos pajamos		11 972	14 801
II.	FINANSINĖS IR INVESTICINĖS VEIKLOS SĄNAUDOS		- 80 641	- 1 709 550
II.1	Finansinio turto tikrosios vertės sumažėjimas ir perleidimo nuostolis		- 30 661	- 1 674 635
II.2	Finansinio turto nuvertėjimo ir nurašymo sąnaudos		-	-
II.3	Palūkanų sąnaudos		- 4 204	- 884
II.4	Kitos finansinės ir investicinės veiklos sąnaudos		- 45 776	- 34 031
E.	APSKAITOS POLITIKOS KEITIMO IR ESMINIŲ APSKAITOS KLAIDŲ TAISYMO ĮTAKA		-	-
F.	GRYNASIS PERVIRŠIS AR DEFICITAS		2 427 467	- 2 169 559

**GRYNOJO TURTO POKYČIŲ ATASKAITA
PAGAL 2023 M. GRUODŽIO 31 D. DUOMENIS**

Pateikimo valiuta ir tikslumas: eurai

Eil. Nr.	Straipsniai	Pastabos Nr.	Iš viso
1	2	3	4
1.	Likutis 2021 m. gruodžio 31 d.		1 208 068
2.	Ataskaitinio laikotarpio grynasis perviršis ar deficitas		- 2 169 559
3.	Likutis 2022 m. gruodžio 31 d.		- 961 491
4.	Ataskaitinio laikotarpio grynasis perviršis ar deficitas	7	2 427 467
5.	Likutis 2023 m. gruodžio 31 d.	7	1 465 977

**PINIGŲ SRAUTŲ ATASKAITA
PAGAL 2023 M. GRUODŽIO 31 D. DUOMENIS**

Pateikimo valiuta ir tikslumas: eurai

Eil. Nr.	Straipsniai	Pastabos Nr.	Ataskaitinis laikotarpis	Ataskaitinio laikotarpio patvirtintas biudžetas	Praėjus ataskaitinis laikotarpis	Praėjusio ataskaitinio laikotarpio patvirtintas biudžetas
1	2	3	4	5	6	7
A.	PAGRINDINĖS VEIKLOS PINIGŲ SRAUTAI	11	10 720 845	12 179 200	11 225 625	11 790 059
I.	IPLAUKOS		12 907 353	14 561 600	12 665 987	13 275 764
I.1.	Iš pensijų kaupimo bendrovių gautos sumos (įmokos)		12 907 353	14 561 600	12 665 987	13 275 764
I.1.1.	Investavimui ir išmokoms skirtos lėšos		12 584 669	14 197 600	12 349 337	12 943 870
I.1.2.	Valdymui ir administravimui skirtos lėšos		322 684	364 000	316 650	331 894
I.2.	Kitos įplaukos		-	-	-	-
II.	IŠLAIDOS		- 2 186 508	- 2 382 400	- 1 440 362	- 1 485 705
II.1.	Anuitetų išmokų išlaidos		- 1 717 674	- 1 788 700	- 1 032 141	- 984 759
II.1.1	Standartinio pensijų anuiteto		- 426 341	- 413 100	- 257 112	- 227 625
II.1.2	Standartinio pensijų anuiteto su garantuojamu mokėjimo laikotarpiu		- 1 291 333	- 1 375 600	- 775 029	- 757 134
II.1.3	Atidėtojo pensijų anuiteto		-	-	-	-
II.2.	Valdymo ir administravimo paslaugų		- 424 361	- 537 100	- 374 848	- 458 831
II.3.	Kitos išlaidos		- 44 473	- 56 600	- 33 373	- 42 115
B.	INVESTICINĖS VEIKLOS PINIGŲ SRAUTAI	11	- 12 145 968	- 12 226 400	- 10 439 763	- 11 734 938
I.	Ilgalaikio finansinio turto įsigijimas		- 12 865 630	- 12 271 900	- 10 461 772	- 11 742 776
I.1	Lietuvos Respublikos Vyriausybės vertybinių popierių		- 652 633	- 1 670 900	- 1 364 510	- 2 042 851
I.2	Kito finansinio turto		- 12 212 997	- 10 601 000	- 9 097 262	- 9 699 925
II.	Ilgalaikio finansinio turto perleidimas		1 181 127	-	-	-
II.1	Lietuvos Respublikos Vyriausybės vertybinių popierių		-	-	-	-
II.2	Kito finansinio turto		1 181 127	-	-	-

Eil. Nr.	Straipsniai	Pastabos Nr.	Ataskaitinis laikotarpis	Ataskaitinio laikotarpio patvirtintas biudžetas	Praėjęs ataskaitinis laikotarpis	Praėjusio ataskaitinio laikotarpio patvirtintas biudžetas
III.	Terminuotųjų indėlių (padidėjimas) sumažėjimas		- 250 000	-	-	-
IV.	Palūkanos ir dividendai		79 492	45 500	22 009	7 838
V.	Kiti investicinės veiklos pinigų srautai		- 290 957	-	-	-
C.	FINANSINĖS VEIKLOS PINIGŲ SRAUTAI	11	100 000	148 500	108 000	111 192
I.	Finansavimo sumos iš valstybės biudžeto		-	-	-	-
II.	Gautos paskolos		100 000	148 500	108 000	111 192
III.	Gautų paskolų grąžinimas		-	-	-	-
IV.	Kiti finansinės veiklos pinigų srautai		-	-	-	-
D.	VALIUTŲ KURSŲ PASIKEITIMO ĮTAKA PINIGŲ IR PINIGŲ EKVIVALENTŲ LIKUČIUI		-	-	-	-
I.	Pinigų ir pinigų ekvivalentų padidėjimas (sumažėjimas)		- 1 325 123	101 300	893 862	166 313
II.	Pinigai ir pinigų ekvivalentai ataskaitinio laikotarpio pradžioje		2 197 080	500 300	1 303 218	297 951
III.	Pinigai ir pinigų ekvivalentai ataskaitinio laikotarpio pabaigoje		871 957	601 600	2 197 080	464 264

**AIŠKINAMASIS RAŠTAS
PAGAL 2023 M. GRUODŽIO 31 D. DUOMENIS**

I. BENDROJI INFORMACIJA APIE PENSIJŲ ANUITETŲ FONDĄ

Pensijų anuitetų fondas (toliau – Fondas) yra išteklių fondas, skirtas centralizuotai pensijų anuitetų mokėjimo veiklai vykdyti. Pensijų anuitetų fondo veiklos pradžia – 2020 m. liepos 1 d.

Fondą valdo Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyba prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – VSDFV), kuri Lietuvos Respublikos pensijų kaupimo įstatymo nustatyta tvarka yra pensijų anuitetų mokėtojas, atsakingas už Fondo lėšų naudojimą ir rezultatus. VSDFV yra socialinį draudimą organizuojanti viešojo administravimo įstaiga, užtikrinanti pensijų anuitetų mokėjimą jų gavėjams iki gyvos galvos, siekiant jiems didžiausios naudos, ir vykdanči Fondo lėšų apskaitą bei skaidrų ir tvarų valdymą. Pensijų anuitetų fondo lėšos yra saugomos ir valdomos atskirai nuo VSDFV ir kitų jos administruojamų fondų lėšų.

Pensijų anuitetų fondo veiklos laikotarpis neribotas, o jo finansiniai metai sutampa su kalendoriniais metais. Fondas yra viešojo sektoriaus subjektas, neturintis kontroliuojamųjų ir (arba) asocijuotųjų subjektų.

Pagrindiniai pensijų anuitetų mokėjimo veiklos uždaviniai ir jų vykdymas 2023 m.:

1. Skatinti potencialius pensijų anuitetų gavėjus rinktis įsigyti pensijų anuitetą, suprasti pensijų anuitetų teikiamą naudą. Šiuo tikslu parengtas pensijų anuitetų komunikacijos planas 2023 metams, vykdyta potencialių pensijų anuitetų gavėjų edukacija, peržiūrėta ir atnaujinta informacija apie pensijų anuitetus, kad potencialūs pensijų anuitetų gavėjai gautų aktualią ir naudingą informaciją, aktyviai informuota tikslinė grupė (priešpensinio amžiaus pensijų fondų dalyviai) apie pensijų anuitetus ir jų įsigijimą.
2. Sukurti aplinką, skatinančią darbuotojus tobulėti ir kelti kvalifikaciją - įdiegta kvalifikacijos kėlimo sistema, kuri skatina darbuotojus kelti profesinę kvalifikaciją.
3. Modernizuoti IT platformą. Šiuo tikslu parengta pensijų anuitetų modulio funkcinė specifikacija.

Detalesnė informacija apie Fondo uždavinius ir jų vykdymą pateikta Fondo veiklos 2023 m. ataskaitoje.

II. APSKAITOS POLITIKA

Finansinių ataskaitų parengimo pagrindas

Pensijų anuitetų fondo metinių ataskaitų rinkinys už 2023 metus yra parengtas pagal Viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartus (toliau – VSAFAS). VSDFV, tvarkydama Fondo finansinę apskaitą ir rengdama finansines ataskaitas, vadovaujasi Lietuvos Respublikos finansinės apskaitos įstatymu, Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymu, Lietuvos Respublikos pensijų kaupimo įstatymu ir kitais teisės aktais.

Pensijų anuitetų fondo apskaitai taikoma tokia apskaitos politika, kuria užtikrinama, kad finansinių ataskaitų duomenys atitinka kiekvieno taikytino VSAFAS reikalavimus. Jeigu nėra konkretaus VSAFAS reikalavimo, rengiant finansinių ataskaitų rinkinius vadovaujama bendraisiais apskaitos principais, nustatytais 1-ajame VSAFAS „Finansinių ataskaitų rinkinio pateikimas“. Rengiant šias metines ataskaitas taip pat vadovautasi 2020 m. gegužės 28 d. Lietuvos banko valdybos nutarimu Nr. 03-70 „Dėl pensijų anuitetų fondo techninių atidėjinių apskaičiavimo reikalavimų aprašo patvirtinimo“.

Finansinių ataskaitų forma

Fondo ataskaitų rinkinį sudarančios finansinės ataskaitos parengtos laikantis finansinių ataskaitų rinkinio reikalavimų, nustatytų 1-ajame VSAFAS „Informacijos pateikimas finansinių ataskaitų rinkinyje“. Metinių Fondo ataskaitų rinkinį sudaro 29-ajame VSAFAS „Pensijų anuitetų fondo apskaita ir ataskaitų rinkinys“ (toliau – 29 -asis VSAFAS) numatytos ataskaitos:

- finansinės būklės ataskaita, kurios forma nustatyta 29-ojo VSAFAS 1 priede;
- veiklos rezultatų ataskaita, kurios forma nustatyta 29-ojo VSAFAS 1 priede;
- grynojo turto pokyčių ataskaita, kurios forma nustatyta 29-ojo VSAFAS 1 priede;
- pinigų srautų ataskaita, kurios forma nustatyta 29-ojo VSAFAS 1 priede;
- aiškinamasis raštas, kurio turinys numatytas 29-ajame VSAFAS „Pensijų anuitetų fondo apskaita ir ataskaitų rinkinys“ ir 6-ojo VSAFAS „Finansinių ataskaitų aiškinamasis raštas“ I-IV skyriuose, o pastabų formos - 29-ojo VSAFAS 2-8 prieduose.

Metinių ataskaitų rinkinyje duomenys pateikiami eurai.

Finansinis turtas

Fondo finansinis turtas – pinigai ir pinigų ekvivalentai, sutartinė teisė pasikeisti finansinėmis priemonėmis su kita šalimi galimai sau palankiomis sąlygomis, įsigyti kito subjekto vertybiniai popieriai, sutartinė teisė gauti pinigus ar kitą finansinį turtą iš kito subjekto.

Fondo ilgalaikį finansinį turtą sudaro:

- investicijos į akcijas ir kolektyvinio investavimo subjektų (toliau – KIS) vienetų;
- investicijos į ne nuosavybės vertybinius popierius;
- kitas ilgalaikis finansinis turtas.

Fondo trumpalaikį finansinį turtą sudaro:

- per vienus metus gautinos sumos;
- trumpalaikės investicijos į pinigų rinkos priemones (išdo vekselius, komercinius popierius), terminuotuosius indėlius;
- pinigai ir pinigų ekvivalentai.

Fondo finansinis turtas pirminio pripažinimo metu įvertinamas įsigijimo savikaina, į kurią neįtraukiamos tiesioginės sandorių sudarymo išlaidos. Finansinio turto apskaitos būdai taikomi, atsižvelgiant į finansinio turto pobūdį ir laikymo tikslą:

- *Parduoti laikomas finansinis turtas*, prie kurio priskiriamos investicijos į įmonių

nuosavybės vertybinius popierius, investicijos į kolektyvinio investavimo subjektų vienetus, investicijos į ne nuosavybės vertybinius popierius, kurie nebus laikomi iki išpirkimo termino, taip pat finansinis turtas, kurį yra priimtas sprendimas parduoti. Toks turtas ataskaitinio laikotarpio pabaigoje vertinamas tikrąja verte, kuri nustatoma remiantis kainomis, paskelbtomis aktyviojoje rinkoje paskutinę ataskaitinio laikotarpio dieną arba pagal patikimų viešų informavimo priemonių skelbiamą tokio turto vertę. Kai KIS vienetais prekiaujama skirtingose biržose, jų tikroji vertė nustatoma pagal viešai emitento publikuojamą grynųjų aktyvų vertę (GAV), kurią nustato emitentas arba jo paskirtas KIS administratorius. Parduoti laikomo finansinio turto tikrosios vertės pasikeitimas pripažįstamas finansinės investicinės veiklos pajamomis arba sąnaudomis. Analogiškai apskaitomas ir išvestinių finansinių priemonių turtas.

- *Iki išpirkimo termino laikomas finansinis turtas*, prie kurio priskiriamos investicijos į ne nuosavybės vertybinius popierius, kurie turi nustatytus mokėjimus ir nustatytą išpirkimo datą ir kuriuos Fondas ketina ir sugebės laikyti iki išpirkimo termino. Toks turtas vertinamas amortizuota savikaina, taikant apskaičiuotą palūkanų normą, amortizaciją pripažįstant ataskaitinio laikotarpio finansinės investicinės veiklos pajamomis.
- *Per vienus metus gautinos sumos*, kurios vertinamos įsigijimo savikaina, atėmus nuvertėjimo nuostolius. Šį turtą sudaro gautinos finansavimo sumos (iš valstybės biudžeto gautinos lėšos turtui, dengiančiam techninius atidėjinius, atstatyti); gautinos pensijų anuitetų įmokos (iš pensijų kaupimo bendrovių gautinos vienkartinės įmokos iš dalyvio vardu pensijų fonde sukaupto pensijų turto, kuriomis apmokamas dalyvio įgytas pensijų anuitetas); gautinos sumos už parduotus vertybinius popierius; kitos gautinos sumos. Gautinos pensijų anuitetų įmokos pripažįstamos dalyviui pateikus prašymą pensijų kaupimo bendrovei dėl pensijų išmokos sutarties sudarymo.
- *Pinigai ir pinigų ekvivalentai* – pinigai bankų sąskaitose bei trumpalaikės (iki 3 mėnesių) likvidžios investicijos, kurios gali būti greitai iškeičiamos į tam tikras pinigų sumas ir kurių vertės pokyčio rizika yra nereikšminga (pvz. terminuoti indėliai iki 3 mėn.).

Finansinis turtas (ar jo dalis) nurašoma tik tada, kai Fondas netenka teisės to finansinio turto (ar jo dalies) kontroliuoti, t.y. kai gauna visą sutartyje numatytą naudą, baigiasi teisių galiojimo laikas arba teisės perleidžiamos kitoms šalims. Iš išvestinės finansinės priemonės atsirandantis finansinis turtas nurašomas, kai pasibaigia iš išvestinės finansinės priemonės kylančios teisės.

Techniniai ir kiti atidėjiniai

Atidėjiny – įsipareigojimas, kurio galutinės įvykdymo sumos arba įvykdymo laiko negalima tiksliai nustatyti, tačiau galima patikimai įvertinti ir kuris kyla dėl praeities įvykio.

Techninis atidėjiny – Fondo įsipareigojimas dalyviams ar jų paveldėtojams (toliau – dalyviai) mokėti ar paskirstyti pensijų anuitetą jo mokėtojo sprendime dėl pensijų anuitetų mokėjimo ar paskirstymo nustatytais sąlygomis.

Techniniai atidėjiniai skaičiuojami vadovaujantis priežiūros institucijos (Lietuvos banko) nustatytais reikalavimais, vertinant informaciją ir duomenis apie prisiimamą riziką pagal priimtus sprendimus dėl pensijų anuitetų mokėjimo. Techniniai atidėjiniai kiekvienai pensijų anuitetų rūšiai ir porūšiui sudaromi atskirai. Fonde sudaromi šie techniniai atidėjiniai:

- *Pensijų anuitetų padengimo (PAPTA)* - dalyviams mokėtinos sumos, kurių mokėjimo terminas ataskaitinio laikotarpio pabaigoje dar nėra suėjęs. Pripažįstamas priėmus dalyvio pensijų kaupimo bendrovei pateiktą prašymą dėl pensijų išmokos sutarties sudarymo. Priskiriamas prie ilgalaikių įsipareigojimų, išskiriant einamųjų metų dalį, kurią sudaro įsipareigojimo, kurį reikės apmokėti per 12 mėn. nuo einamojo ataskaitinio laikotarpio paskutinės dienos, suma;
- *Numatomų išmokėjimų (NITA)* - Fondo dalyviams Fondo mokėtinos sumos, kurių mokėjimo terminas ataskaitinio laikotarpio pabaigoje yra suėjęs. Pripažįstamas, kai atsiranda Fondo prievolė mokėti dalyviams pensijų anuiteto išmoką už einamąjį ataskaitinį laikotarpį. Priskiriamas prie trumpalaikių įsipareigojimų;
- *Vienkartinių įmokų grąžinimo (VJGTA)* - Fondo iš vienkartinių įmokų uždirbto pelno dalis, kurią Fondo valdymo organų nuožiūra numatoma paskirstyti dalyviams. Pripažįstamas Fondo valdymo organams priėmus sprendimą dėl dalies Fondo uždirbto pelno skyrimo dalyviams. Priskiriamas prie ilgalaikių ir (arba) trumpalaikių įsipareigojimų, atsižvelgiant į numatomą išmokų mokėjimo laiką.

Fondo techniniai atidėjiniai pirminio pripažinimo metu vertinami ir finansinės būklės ataskaitoje nurodomi dabartine išmokų verte. Techninių atidėjinių dabartinei vertei apskaičiuoti taikoma palūkanų norma nustatoma atsižvelgiant į priežiūros institucijos nustatytus reikalavimus.

Kiti atidėjiniai pripažįstami, kai Fondas turi įsipareigojimą dėl praeityje įvykusio įvykio, tikimybė, kad įsipareigojimą reikės padengti turtu, yra didesnė už tikimybę, kad nereikės, o įsipareigojimo suma gali būti patikimai įvertinta. Kiti atidėjiniai vertinami pagal labiausiai tikėtiną dabartiniam įsipareigojimui padengti reikalingų išlaidų sumą paskutinę ataskaitinio laikotarpio dieną.

Techniniai ir kiti atidėjiniai peržiūrimi ir jų vertė koreguojama pasibaigus kiekvienam ataskaitiniam laikotarpiui, atsižvelgiant į naujus įvykius ir aplinkybes, pagal paskutinės to ataskaitinio laikotarpio dienos duomenis. Pensijų anuitetų padengimo ir vienkartinių įmokų grąžinimo techninių atidėjinių vertės pasikeitimas parodomas Fondo veiklos rezultatų ataskaitos eilutėje „Techninių atidėjinių vertės pasikeitimas“, numatomų išmokėjimų techninio atidėjinio sąnaudos nurodomos eilutėje „Pensijų anuitetų išmokų sąnaudos“.

Finansiniai įsipareigojimai

Finansiniai įsipareigojimai – įsipareigojimai perduoti pinigus ar kitą finansinį turtą kitai šaliai arba pasikeisti finansinėmis priemonėmis su kita šalimi galimai sau nepalankiomis sąlygomis.

Fondo apskaitoje finansiniai įsipareigojimai skirstomi į ilgalaikius ir trumpalaikius, atsižvelgiant į jų numatomą įvykdymą per 12 mėnesių, skaičiuojant nuo einamojo ataskaitinio laikotarpio paskutinės dienos. Fondo ilgalaikiams finansiniams

įsipareigojimams priskiriami ilgalaikiai įsipareigojimai pagal gautas paskolas. Fondo trumpalaikius finansinius įsipareigojimus sudaro:

- ilgalaikių paskolų einamųjų metų dalis ir trumpalaikės paskolos;
- mokėtinos sumos už Fondo valdymą ir administravimą;
- mokėtinos sumos už įgytus vertybinius popierius;
- sukauptos mokėtinos sumos;
- kiti trumpalaikiai įsipareigojimai.

Pirminio pripažinimo metu ilgalaikiai įsipareigojimai įvertinami savikaina. Ataskaitinio laikotarpio pabaigoje ilgalaikiai įsipareigojimai parodomi amortizuota savikaina, taikant apskaičiuotų palūkanų normą. Skirtumas tarp amortizuotos ir įsigijimo savikainos pripažįstamas finansinės ir investicinės veiklos pajamomis, amortizacija – finansinės ir investicinės veiklos sąnaudomis. Trumpalaikiai įsipareigojimai vertinami savikaina.

Fondas iš apskaitos registų finansinį įsipareigojimą ar jo dalį nurašo tik tada, kai įsipareigojimas įvykdomas, yra panaikinamas ar nustoja galioti.

Finansavimo sumos

Finansavimo sumos iš valstybės biudžeto Fondui gali būti skiriamos Pensijų kaupimo įstatyme nustatyta tvarka, jeigu turto, dengiančio pensijų anuitetų techninius atidėjinius, vertė tampa mažesnė negu pensijų anuitetų mokėtojo suformuotų pensijų anuitetų techninių atidėjinių suma, o pagal parengtą padėties atkūrimo planą neprognozuojamas padėties ištaisymas.

Gautinos finansavimo sumos iš valstybės biudžeto pripažįstamos, kai Fondas turi nuostolių, kuriems dengti skirti asignavimai patvirtinami tų pačių metų arba po jų einančių metų Valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymu. Sukauptos finansavimo pajamos iš valstybės biudžeto pripažįstamos, kai Fondo ataskaitinio ir ankstesnių laikotarpių nuostolius numatoma dengti iš valstybės biudžeto asignavimų, bet asignavimai dar nėra patvirtinti.

Pajamos

Pajamos – gauta, gaunama arba gautina ekonominė nauda už viešųjų paslaugų teikimą, prekių ir paslaugų pardavimą per ataskaitinį laikotarpį, kai turto vertė padidėja arba įsipareigojimai sumažėja, dėl ko padidėja grynasis turtas, išskyrus tiesioginį jo didinimą. Fondo pajamos pripažįstamos taikant kaupimo principą ir skirstomos į:

- finansavimo pajamas;
- pensijų anuitetų įmokų pajamas;
- finansinės ir investicinės veiklos pajamas.

Finansavimo pajamos registruojamos, kai Fondo gautinos arba gautos finansavimo sumos panaudojamos patirtiems nuostoliams kompensuoti, t.y. iš karto, kai remiantis dokumentais arba kita patikima informacija galima tiksliai įvertinti gautiną finansavimo sumą ir yra labai tikėtina, jog ši suma bus gauta.

Pensijų anuitetų įmokų pajamomis pripažįstamos iš pensijų kaupimo bendrovių gautos ir gautinos vienkartinės įmokos iš dalyvio vardu pensijų fonde sukaupto pensijų turto, kuriomis apmokamas dalyvio įgytas pensijų anuitetas. Šios pajamos pripažįstamos dalyviui pateikus prašymą pensijų kaupimo bendrovei dėl pensijų išmokos sutarties sudarymo ir klasifikuojamos pagal pensijų anuitetų rūšį į:

- Standartinio pensijų anuiteto pajamas;
- Standartinio pensijų anuiteto su garantuojamu mokėjimo laikotarpiu pajamas;
- Atidėtojo pensijų anuiteto pajamas.

Fondo finansinės ir investicinės veiklos pajamas sudaro:

- palūkanų pajamos;
- finansinio turto tikrosios vertės pasikeitimo ir perleidimo pelnas;
- kitos finansinės ir investicinės veiklos pajamos.

Palūkanų pajamos pripažįstamos kaupimo principu ne rečiau kaip kiekvieno ataskaitinio laikotarpio pabaigoje.

Pelnas dėl perduoti laikomo finansinio turto (akcijų, KIS vienetų) tikrosios vertės pasikeitimo pripažįstamas kiekvieno ataskaitinio laikotarpio pabaigoje, kai skirtumas tarp finansinio turto tikrosios vertės ir įsigijimo savikainos arba tikrosios vertės, buvusios paskutiniojo perkainojimo metu, yra teigiamas. Tikrosios vertės padidėjimo pelnu dengiamas to paties finansinio turto ataskaitinių metų tikrosios vertės sumažėjimo nuostolis.

Pelnas iš finansinio turto perleidimo apskaičiuojamas iš to turto pardavimo kainos atėmus paskutinę apskaitoje užregistruotą to turto tikrąją vertę arba amortizuotą savikainą ir pripažįstamas, kai Fondas perduoda visą riziką ir naudą, susijusią su finansiniu turtu, ir tikėtina, kad ekonominė nauda bus gauta.

Dividendų pajamos pripažįstamos akcininkų sprendimo dėl dividendų paskelbimo data. Pajamos dėl išvestinių finansinių priemonių tikrosios vertės padidėjimo registruojamos ne rečiau kaip kiekvieno ataskaitinio laikotarpio pabaigoje bei realizavus išvestinę finansinę priemonę. Šios pajamos mažinamos, ataskaitinių metų bėgyje sumažėjus išvestinių finansinių priemonių turto tikrajai vertei.

Sąnaudos

Sąnaudos – ekonominės naudos sumažėjimas dėl turto sunaudojimo, pardavimo, perdavimo, netekimo arba nuvertėjimo ir įsipareigojimų prisiėmimo per ataskaitinį laikotarpį, dėl ko sumažėja grynasis turtas, išskyrus tiesioginį jo mažinimą. Fondo sąnaudos skirstomos į pagrindinės veiklos ir finansinės investicinės veiklos sąnaudas. Pripažįstamos taikant kaupimo ir palyginimo principus.

Pagrindinės veiklos sąnaudas sudaro:

- techninių atidėjinių vertės pasikeitimo sąnaudos;
- pensijų anuitetų išmokų sąnaudos;
- valdymo ir administravimo sąnaudos;
- pagrindinės veiklos kitos sąnaudos.

Finansinės ir investicinės veiklos sąnaudas sudaro:

- palūkanų sąnaudos;
- finansinio turto tikrosios vertės sumažėjimo ir perleidimo nuostoliai;
- finansinio turto nuvertėjimo ir nurašymo sąnaudos;
- kitos finansinės ir investicinės veiklos sąnaudos.

Techninių atidėjinių vertės pasikeitimo sąnaudos pripažįstamos dalyvio prašymo dėl pensijų išmokos sutarties sudarymo pateikimo data. Kiekvieno ataskaitinio laikotarpio pabaigoje techninių atidėjinių sąnaudos koreguojamos sumažėjus ar padidėjus techninių atidėjinių vertei, atsižvelgiant į naujus įvykius ir aplinkybes pagal paskutinės to ataskaitinio laikotarpio dienos duomenis.

Pensijų anuitetų išmokų sąnaudos pripažįstamos atsiradus prievolei sumokėti dalyviui pensijų anuiteto išmoką. Jos apskaičiuojamos kaip pensijų anuitetų išmokų per ataskaitinį laikotarpį ir numatomų išmokų techninio atidėjinio vertės pokyčio per ataskaitinį laikotarpį suma.

Valdymo ir administravimo sąnaudos patiriamos vykdant pensijų anuitetų mokėjimo veiklą ir finansuojamos iš pensijų anuitetų mokėjimo veiklos valdymui ir administravimui finansuoti skirto atskaitymo Pensijų kaupimo įstatyme nustatyta tvarka. Jei šio atskaitymo nepakanka valdymo ir administravimo sąnaudoms padengti, likusi sąnaudų dalis dengiama skolintomis lėšomis. Atskaitymo dydis tvirtinamas atitinkamų metų Fondo biudžeto rodiklių patvirtinimo įstatymu. Fondo valdymo ir administravimo sąnaudas sudaro: VSDFV Pensijų anuitetų skyriaus darbuotojų darbo užmokestis ir socialinio draudimo įmokos, kvalifikacijos kėlimo, komandiruočių išlaidos, VSDFV Pensijų anuitetų fondo tarybos nariams mokamas atlygis už darbą, programinės įrangos amortizacija bei priežiūros išlaidos, kitos su Fondo veikla ir administravimu susijusios tiesioginės ir netiesioginės sąnaudos.

Parduoti laikomo finansinio turto tikrosios vertės sumažėjimo nuostoliai pripažįstami kiekvieno ataskaitinio laikotarpio pabaigoje, jei finansinio turto, apskaitomo tikrąja verte, tikrosios vertės pasikeitimas yra neigiamas. Finansinio turto tikrosios vertės pasikeitimo nuostoliai dengiami to paties finansinio turto (grupės) ataskaitinių metų tikrosios vertės pasikeitimo pelnu. Finansinio turto perleidimo nuostoliai pripažįstami, jeigu finansinis turtas yra parduodamas už mažesnę kainą negu jo balansinė vertė ir apskaičiuojami iš to turto pardavimo kainos atėmus paskutinę apskaitoje užregistruotą to turto tikrąją vertę arba amortizuotą savikainą.

Palūkanų sąnaudos registruojamos ne rečiau kaip kiekvieno ataskaitinio laikotarpio pabaigoje. Kitas finansinės ir investicinės veiklos sąnaudas sudaro finansinių priemonių sandorių mokesčiai tarpininkams, vertybinių popierių saugojimo, operacijų mokesčiai ir kitos sąnaudos.

Operacijos užsienio valiuta

Sandoris ir su juo susijusi ūkinė operacija užsienio valiuta pirminio pripažinimo metu įvertinama ir registruojama eurai, taikant paskutinį iki ūkinės operacijos dienos Europos Centrinio Banko paskelbtą orientacinį euro ir užsienio valiutos santykį, arba Lietuvos banko skelbiamą orientacinį euro ir užsienio valiutos santykį tais atvejais, kai

orientacinio euro ir užsienio valiutos santykio Europos Centrinis Bankas neskelbia.

Pelnas ir nuostoliai iš sandorių užsienio valiuta ir užsienio valiuta išreikšto finansinio turto ir įsipareigojimų likučių perkainojimo, ataskaitinio laikotarpio pabaigoje registruojami kaip finansinės ir investicinės veiklos pajamos ar sąnaudos. Veiklos rezultatų ataskaitoje rodomas bendras užskaitytas valiutų kurso pasikeitimo rezultatas, t. y. grynasis pelnas arba nuostoliai dėl teigiamos ir neigiamos valiutos kurso pasikeitimo įtakos.

Apskaitos politikos keitimas

VSDFV direktoriaus patvirtinta Fondo apskaitos politika taikoma nuolat, siekiant palyginti skirtingų ataskaitinių laikotarpių finansines ataskaitas. Tokio palyginimo reikia finansinės būklės, veiklos rezultatų, grynojo turto ir pinigų srautų keitimosi tendencijoms nustatyti.

Apskaitos politikos keitimu yra laikomas ūkinių operacijų apskaitos ar dėl jų atsirandančio turto, įsipareigojimų, finansavimo sumų, pajamų ir (arba) sąnaudų pripažinimo ir vertinimo apskaitoje pakeitimas.

Apskaitos politika keičiama dėl VSAFAS pasikeitimo, arba jei toks reikalavimas nustatytas kituose teisės aktuose, taip pat siekiant tinkamiau parodyti Fondo finansinę būklę, veiklos rezultatus bei pinigų srautus. Apskaitos politikos keitimas finansinėse ataskaitose parodomas taikant retrospektyvinį būdą. Poveikis, kurį daro apskaitos politikos keitimas einamojo ataskaitinio laikotarpio informacijai ir darytų ankstesnių ataskaitinių laikotarpių informacijai, registruojamas apskaitos registruose tą ataskaitinį laikotarpį, kurį apskaitos politika pakeičiama, ir nurodomas einamojo ataskaitinio laikotarpio veiklos rezultatų ataskaitos eilutėje „Apskaitos politikos keitimo bei esminių klaidų taisymo įtaka“. Šioje eilutėje parodoma apskaitos politikos keitimo poveikio dalis, susijusi su ankstesniais ataskaitiniais laikotarpiais.

Apskaitinių įverčių keitimas

Apskaitinis įvertis – remiantis prielaidomis, atsižvelgiant į dabartinę turto ir įsipareigojimų vertę ir tikėtiną naudą ar įsipareigojimus nustatomas apytikslis dydis, naudojamas turto ir įsipareigojimų vertei nustatyti. Fondo apskaitoje atliekami tokie apskaitiniai įverčiai, kaip finansinio turto tikrosios vertės nustatymas, techninių ir kitų atidėjinių vertės nustatymas, finansinio turto ir įsipareigojimų amortizuotos savikainos nustatymas ir kita.

Apskaitiniai įverčiai yra peržiūrimi kiekvieno ataskaitinio laikotarpio pabaigoje, jei pasikeičia aplinkybės, kuriomis buvo remtasi atliekant įvertinimą, arba atsiranda papildomos informacijos ar kitų įvykių. Apskaitinio įverčio pasikeitimo rezultatas įtraukiamas į tą veiklos rezultatų ataskaitos eilutę, kurioje buvo nurodytas pirminis įvertis, nebent pasikeitimas ataskaitiniu laikotarpiu turi įtakos tik finansinės būklės ataskaitos straipsniams.

Apskaitos klaidų taisymas

Ataskaitiniu laikotarpiu pastebėtos klaidos, padarytos praėjusių ataskaitinių laikotarpių finansinėse ataskaitose, taisomos einamojo ataskaitinio laikotarpio

finansinėse ataskaitose. Apskaitos klaida laikoma esmine, jei jos vertinė išraiška individualiai arba kartu su kitų to ataskaitinio laikotarpio klaidų vertinėmis išraiškomis yra didesnė nei 0,5 procento per finansinius metus Fondo pripažintų pagrindinės veiklos pajamų sumos.

Tarpusavio užskaitos

Sudarant finansinių ataskaitų rinkinį, turtas ir įsipareigojimai, pajamos ir sąnaudos nėra užskaitomos tarpusavyje, išskyrus atvejus, kai VSAFAS reikalauja arba leidžia tokią užskaitą. Fondo apskaitoje atliekamos užskaitos: finansinių metų finansinio turto (grupės) tikrosios vertės padidėjimo pelno ir nuostolių, finansinio turto perleidimo pajamų ir sąnaudų (likutinės vertės), valiutos kurso pasikeitimo įtakos pelno ir nuostolių.

Finansinės rizikos valdymo principai

Vadovaujantis Pensijų kaupimo įstatymu ir Pensijų anuitetų fondo investavimo politika ir strategija, Fondo turtas valdomas, siekiant užtikrinti jo saugumą, kredito kokybę, likvidumą ir pelningumą. Investavimui taikomi diversifikavimo reikalavimai, kai Fondo turtas paskirstomas tarp skirtingų finansinių priemonių, siekiant išvengti nepagrįstos rizikos. Fondo turto investavimo tolerancijos lygis yra apibrėžtas Pensijų anuitetų mokėjimo veiklos rizikos valdymo politikoje ir strategijoje. Atsižvelgiant į Fondo turto valdymo tikslus, Fondo turtas, skirtas investavimui ir išmokoms pensijų anuitetų gavėjams, yra suskirstytas į portfelius, kurių kiekvienas turi atskirą investavimo strategiją.

Investuojant Fondo turtą yra identifikuojamos šios pagrindinės rizikos: kredito, rinkos, likvidumo, šalies (politinė) ir koncentracijos. Rizikos valdymas Fondo lygmenyje apibrėžiamas Investavimo politikoje ir strategijoje, o konkretaus portfelio lygmenyje – to portfelio investavimo strategijoje.

2024 m. pavasario sesijoje planuojama svarstyti Pensijų kaupimo įstatymo (toliau – PKĮ) pakeitimus, tame tarpe ir tuos, kurie susiję su Konstitucinio teismo išvada, kad PKĮ turi būti numatyti atvejai, kada pensijų kaupimas gali tapti betikslu ir todėl dalyvis gali iš jo pasitraukti. Tai padidina riziką, kad įplaukos į Pensijų anuitetų fondą, tuo pačiu ir atskaitymo, skirto valdymo ir administravimo sąnaudoms dengti, suma artimoje ateityje sumažės – tai gali padidinti papildomų paskolų poreikį. Dėl pasikeitusių pinigų srautų gali tekti peržiūrėti Fondo investavimo politiką ir strategiją, sumažinti investavimo riziką ir dėl šios priežasties parduoti dalį aukštesnės rizikos turto (biržoje prekiaujamų fondų vienetų) nebūtinai palankiomis sąlygomis.

III. ATASKAITOSE PATEIKTOS INFORMACIJOS PAAIŠKINIMAI

1 pastaba. Finansinis turtas (investicijos)

Pensijų anuitetų fondo investavimas ir portfelių valdymas yra grindžiami apdairaus ir rūpestingo asmens (angl. „prudent person“) portfelio valdymo principais. Investavimui taikomi diversifikacijos reikalavimai, siekiant išvengti nepagrįstos rizikos. Fondo rizikos valdomos vadovaujantis Pensijų anuitetų mokėjimo veiklos rizikos valdymo politika ir strategija bei Pensijų anuitetų fondo investavimo politika. Fondo turtas gali būti

investuojamas į pinigų rinkos priemones, obligacijas, akcijas, investicinius fondus, valiutą, išvestines finansines priemones, trumpalaikius terminuotus indėlius.

Ilgalaikį Fondo finansinį turtą sudaro Garantinio ir Augimo portfelių investicijos. Garantinio portfelio investavimo tikslas – užtikrinti lėšas, reikalingas ilgesnio laikotarpio (5 metų ir daugiau) likvidumo ir ilgaamžiškumo rizikos valdymui, investuojant į saugius ne nuosavybės vertybinius popierius. Augimo portfelio investavimo tikslas - uždirbti tikslinę investicinę grąžą kiekvienam pensijų anuitetui per laikotarpį, ne ilgesnį kaip 20 metų.

Ataskaitinio laikotarpio pabaigoje Fondo ilgalaikės investicijas sudarė:

- Lietuvos Respublikos Vyriausybės ilgalaikės obligacijos, kurių išpirkimo terminas 2025 - 2050 metais, amortizuota savikaina ataskaitinio laikotarpio pabaigoje buvo 3.782.077 Eur. Tai – Garantinio portfelio investicijos, kurios sudarė 10 % Fondo investicijų į finansines priemones vertės. Obligacijos įsigytos Vyriausybės vertybinių popierių aukcionuose, nominalioji šių ne nuosavybės vertybinių popierių vertė 3.875.800 eurų, metinė nominali palūkanų norma nuo 0 % iki 4,25 %, amortizacija skaičiuojama taikant apskaičiuotų palūkanų normą, kuri yra nuo 0 % iki 4,28 %. 2023 m. gauta 33.770 eurų šių obligacijų palūkanų;
- Kitų ES valstybių narių (Latvijos, Estijos, Lenkijos, Bulgarijos) Vyriausybių išleistos ilgalaikės obligacijos, išperkamos 2027 - 2043 metų intervale, kurių amortizuota savikaina ataskaitinio laikotarpio pabaigoje buvo 997.610 eurai ir kurios sudarė 2,6 % Fondo investicijų į finansines priemones vertės. Tai - Garantinio portfelio investicijos, išskyrus investicijas į Bulgarijos euroobligacijas, kurios sudaro Augimo portfelio dalį. Nominalioji šių ne nuosavybės vertybinių popierių vertė 1.000.000 eurų, metinė palūkanų norma nuo 3,875 % iki 4,875 %, amortizacija skaičiuojama taikant apskaičiuotų palūkanų normą (nuo 3,986 % iki 5,074%). 2023 m. gauta 9.582 Eur šių obligacijų palūkanų;
- Kitų emitentų (AB Ignitis grupė, AB Šiaulių bankas, UAB Epso-G, Latvenargo, Altum (Latvija), Augstsprieguma Tīkls AS, UAB Valstybės investicinis kapitalas, Luminor AS) išleistos obligacijos, kurių išpirkimo terminas 2025 - 2033 m. intervale, amortizuota savikaina ataskaitinio laikotarpio pabaigoje buvo 2.145.154 eurai, šios investicijos sudarė 5,7 % Fondo investicijų į finansines priemones vertės. Tai - Garantinio portfelio investicijos, išskyrus Šiaulių banko subordinuotas obligacijas, kurios priskirtos Augimo portfeliui. Nominalioji šios grupės vertybinių popierių vertė 2.090.000 eurų, metinė palūkanų norma nuo 0,44 % iki 10,75 %, amortizacija skaičiuojama taikant apskaičiuotų palūkanų normą (nuo 0,44 % iki 10,75 %). 2023 m. gauta 21.097 Eur šių obligacijų palūkanų;
- kolektyvinio investavimo subjektų vienetai - ETF, kurių tikroji vertė ataskaitinio laikotarpio pabaigoje buvo 30.335.373 eurai. Tai – Augimo portfelio investicijos, kurios sudarė 80,2 % investicijų į finansines priemones vertės. Kolektyvinio investavimo subjektai atkartoja pasaulio akcijų indeksus, įvertinančius atsakingo investavimo kriterijus.

Fondo trumpalaikės investicijas sudarė:

- Estijos išdo vekseliai (6 mėn.), kurių amortizuota savikaina ataskaitinio

laikotarpio pabaigoje 297.063 eurais, nominalioji vertė 300.000 eurų ir kurios sudaro Likvidumo portfelio dalį;

- Terminuotasis 6 mėn. trukmės 250.000 eurų indėlis AS Citadele banka, Lietuvos fil., kurio sukauptos palūkanos 2.507 Eur. Priskirta Likvidumo portfeliui.

Per ataskaitinį laikotarpį ilgalaikių Fondo investicijų vertė padidėjo 69 %, didžiaja dalimi dėl naujų investicijų įsigijimo. Detalesnė informacija apie Fondo investicijas į ilgalaikį ir trumpalaikį finansinį turtą pateikta priede Nr. P1 „Finansinio turto (investicijų) pokyčiai“.

2 pastaba. Per vienus metus gautinos sumos

Per vienus metus gautinas sumas sudarė iš pensijų kaupimo bendrovių gautinos vienkartinės įmokos iš dalyvio vardu pensijų fonde sukaupto pensijų turto, kuriomis apmokamas dalyvio įgytas pensijų anuitetas, taip pat sukauptos terminuotojo indėlio palūkanos. Ataskaitinio laikotarpio pabaigoje iš pensijų kaupimo bendrovių gautinų sumų vertė buvo 1.123.417 eurų, t.y. 12 % daugiau nei praėjusiais metais, dėl didesnio skaičiaus 2023 m. gruodžio mėn. dalyvių pateiktų prašymų dėl pensijų išmokos sutarties sudarymo, kurių apmokėjimo terminas nepasibaigęs.

Sukauptos terminuotojo indėlio palūkanos 2.507 Eur.

3 pastaba. Pinigai ir pinigų ekvivalentai

Pinigus ir jų ekvivalentus sudarė Fondo lėšų likutis sąskaitose, esančiose AB „Swedbank“. Ataskaitinio laikotarpio pabaigoje Fondo banko sąskaitose laikomų pinigų vertė buvo 871.957 eurų. Iš jų 45.160 eurų priskiriama Garantiniam portfeliui, 318.210 eurų - Augimo portfeliui, 411.800 eurų - Likvidumo portfeliui, kurio tikslas yra užtikrinti lėšas pensijų anuitetų išmokų mokėjimui trumpuoju laikotarpiu (6 mėnesiams).

4 pastaba. Ilgalaikiai skoliniai įsipareigojimai

Ilgalaikius skolinius įsipareigojimus sudaro ilgalaikės Lietuvos Respublikos Finansų ministerijos suteiktos beprocentės paskolos Fondo valdymo administravimo sąnaudoms finansuoti. Paskolos panaudotos dengiant 2020 - 2023 metų valdymo ir administravimo sąnaudas.

2020-2021 metais gautos 136.100 eurų paskolos grąžinimo terminas 2028-2030 m. Paskolos apskaičiuotų palūkanų norma paskolos gavimo metu reikšmingai nesiskyrė nuo sutartyje numatytos (0 %), todėl paskolos amortizuota savikaina sutampa su savikaina.

2022 metais gautos 108.000 eurų paskolos grąžinimo terminas 2026 m. Paskolos apskaičiuotų palūkanų norma paskolos gavimo metu reikšmingai skyrėsi nuo sutartyje numatytos (0 %), todėl paskola buvo diskontuota iki dabartinės vertės taikant Finansų ministerijos skelbiamas vidutines palūkanų normas (3,5777 % ir 3,5887 %), kurios naudojamos ir paskolos palūkanų sąnaudų (amortizacijos) skaičiavimui. Šios paskolos amortizuota savikaina 2023-12-31 buvo 97.454 Eur.

2023 metais gautos 100.000 eurų paskolos grąžinimo terminas 2027-2028 m. Paskolos apskaičiuotų palūkanų norma paskolos gavimo metu reikšmingai skyrėsi nuo sutartyje numatytos (0 %), todėl paskola buvo diskontuota iki dabartinės vertės taikant

Finansų ministerijos skelbiamas vidutinės palūkanų normos (nuo 3,2787 % iki 3,3456 %), kurios naudojamos ir paskolos palūkanų sąnaudų (amortizacijos) skaičiavimui. Šios paskolos amortizuota savikaina 2023-12-31 buvo 88.860 Eur.

Informacija apie gautas paskolas pateikta priede P2 „Informacija apie paskolų įvykdymo terminus ir palūkanų normas“.

5 pastaba. Techniniai atidėjiniai

Techniniai atidėjiniai sudaromi kiekvienai pensijų anuitetų rūšiai atskirai ir nei vienas techninis atidėjiny negali būti neigiamas. Fondo įsipareigojimai, įtraukti sudarant vieną techninį atidėjinį, nėra įtraukiami sudarant kitą techninį atidėjinį.

Pensijų anuitetų padengimo techninis atidėjiny apskaičiuojamas pagal atsargų (atsižvelgiant į visus galimus pradinių prielaidų pasikeitimus, kurie gali lemti techninio atidėjinio nepakankamumą ateityje) perspektyvinį aktuarinį vertinimą, įvertinant visas būsimas prievoles, nustatytas pagal kiekvieno galiojančio sprendimo dėl pensijų anuiteto mokėjimo sąlygas. Sudarant pensijų anuitetų padengimo techninį atidėjinį yra atsižvelgiama į pensijų anuitetų fondo gaunamus atskaitymus pensijų anuitetų administravimo ir valdymo išlaidoms padengti (80% visų atskaitymų nuo vienkartinųjų įmokų), kurie yra išdėliojami tolygiai visam numatomam pensijų anuitetų galiojimo laikotarpiui ir daroma prielaida, kad trūkstama dalis yra dengiama paskolomis taip, kaip numatyta Lietuvos Respublikos pensijų kaupimo įstatyme. 2023 metų pabaigoje administravimo sąnaudų pensijų anuitetų padengimo techniniame atidėjinyje sudarė 753.765 eurus, iš jų standartinių pensijų anuitetų 186.248 eurai, standartinių pensijų anuitetų su garantuojamu mokėjimo laikotarpiu 554.051 euras ir atidėtojų pensijų anuitetų 13.466 eurai.

Taikomos šios pagrindinės pensijų anuitetų padengimo techninio atidėjinio apskaičiavimo prielaidos:

- *Mirtingumas*. Naudojama mirtingumo lentelė gauta atlikus Lietuvos gyventojų 2015-2019 metų mirtingumo analizę ir nustačius mirtingumo tikimybes vyrams ir moterims atskirai (atsižvelgiant į gaunamos pensijos dydį) bei gautas mirtingumo tikimybes apjungus pagal prognozuojamą pensijų anuiteto gavėjų portfelio struktūrą pagal lytį. Naudojama prielaida, kad 65 metų amžiaus pensijų anuitetų gavėjų bus tokios proporcijos: 60% vyrų ir 40% moterų. Kitų amžių vyrų ir moterų santykis apskaičiuojamas įvertinus atskirų lyčių išgyvenimo tikimybes;
- *Turto valdymo mokestis* (0,20%) – prielaida apie būsimas metines turto valdymo sąnaudas, skaičiuojama nuo vidutinės valdomo turto vertės. Prielaida atitinka planuojamas turto valdymo sąnaudas;
- Standartinio, standartinio su garantuojamu mokėjimo laikotarpiu ir atidėtojo (išmokų mokėjimo laikotarpiu) pensijų anuitetų *palūkanų norma* (1,20%) – pensijų anuiteto gavėjui garantuojama metinė grąža, skaičiuojama nuo būsimų išmokų vertės. Atidėtojo pensijų anuiteto palūkanų norma išmokų atidėjimo laikotarpiu (0,20%) – pensijų anuiteto gavėjui garantuojama metinė grąža atidėjimo laikotarpiu (iki 85-ojo gimtadienio), skaičiuojama nuo būsimų išmokų vertės.

Pensijų anuitetų padengimo techninis atidėjiny skaičiuojamas kiekvienam galiojančiam sprendimui atskirai ir dar nepriimtiems sprendimams, kuriems jau yra pateiktas prašymas pensijų kaupimo bendrovei dėl pensijų išmokos išmokėjimo. Sudarius pensijų anuitetų padengimo techninį atidėjinį yra vertinamas jo pakankamumas

lyginant su tikėtinų būsimų pinigų srautų pagal galiojančius sprendimus dėl pensijų anuitetų mokėjimo dabartine verte, kuri yra apskaičiuojama naudojant naujausias turimas mirtingumo (atsižvelgiant į anuitetų gavėjų lytį) ir tikėtinės investicinės grąžos prielaidas. Nustatant tikėtiną investicinę grąžą yra atsižvelgiama į turto, dengiančio techninius atidėjinius, būklę bei investavimo strategiją. Jeigu įvertinama, kad pensijų anuitetų padengimo TA yra mažesnis už tikėtinų būsimų pinigų srautų pagal galiojančius sprendimus dėl pensijų anuitetų mokėjimo dabartinę vertę, pensijų anuiteto padengimo TA padidinamas suma, kuriai nepakanka pensijų anuitetų padengimo TA. Vertinant 2023 metų pabaigos techninių atidėjinių pakankamumą buvo naudota palūkanų norma, įskaičiuota į pensijų anuitetų dydį, ir ta pati mirtingumo lentelė, kaip ir techninių atidėjinių skaičiavimui, naudojant skirtingas tikimybes vyrams ir moterims. Taip pat, vertintos ir pensijų anuitetų fondo valdymo ir administravimo išlaidos bei jiems skirtos techninių atidėjinių dalies pakankamumas. Atliekant minėtą vertinimą buvo atsižvelgta ir į įstatymuose įtvirtintą valstybės įsipareigojimą suteikti paskolas pensijų anuitetų fondo administravimo sąnaudoms padengti. Pensijų anuitetų padengimo techninio atidėjinio einamųjų metų dalis finansinės būklės ataskaitoje pateikiama diskontuota būsimų išmokų verte. Numatomų išmokėjimų techninis atidėjiny, skirtas pensijų anuitetų išmokų dalims, kurių mokėjimo terminas jau yra suėjęs ir skaičiuojamas kiekvienam sprendimui dėl pensijų anuiteto mokėjimo atskirai. Vyriausiojo aktuario vertinimu, suformuoti techniniai atidėjiniai yra pakankami.

Pensijų anuitetų padengimo techninio atidėjinio vertė per ataskaitinius metus padidėjo 46,6 % - didžiąja dalimi tai lėmė naujų anuitetų įsigijimas (2023 metais anuitetus įsigijo 877 asmenys), taip pat ir 2022 metų pelno anuitantams paskirstymas, kurio dalis – 464.169 eurai buvo perkelta į PAPTA ateities anuitetų išmokų didinimui. Informacija apie techninių atidėjinių, sugrupuotų pagal atidėjinių ir pensijų anuitetų rūšis, vertę ir pasikeitimus per ataskaitinį laikotarpį, pateikta priede P3 „Techniniai atidėjiniai pagal anuiteto rūšį“.

6 pastaba. Kiti trumpalaikiai įsipareigojimai

Kitus trumpalaikius įsipareigojimus ataskaitinio laikotarpio pabaigoje sudarė:

- 33.554 eurai – VSDFV mokėtinos sumos už Fondo valdymą ir administravimą 2023 m. gruodžio mėn.;
- 3.047 eurai - mokėtinos sumos už vertybinių popierių saugojimą 2023 m. gruodžio mėn.

7 pastaba. Grynasis turtas

Ataskaitinio laikotarpio pabaigoje Fondo grynojo turto vertė buvo 1.465.977 eurai, nes 2023 -ųjų metų veiklos rezultatas – grynasis perviršis 2.427.467 eurai visiškai padengė ankstesnių ataskaitinių laikotarpių sukauptą deficitą, -961.491 eurą.

8 pastaba. Pensijų anuitetų įmokų pajamos

Pensijų anuitetų įmokų pajamas sudarė iš pensijų kaupimo bendrovių gautos ir gautinos vienkartinės įmokos iš dalyvio vardu pensijų fonde sukaupto pensijų turto, kuriomis apmokamas dalyvio įgytas pensijų anuitetas. Vertinant pajamas pagal pensijų anuitetų rūšį:

- 9.257.960 Eur, t.y. 71 % (2022 m. – 76 %) įmokų pajamų sudarė standartinio pensijų anuiteto su garantuojamu mokėjimo laikotarpiu įmokos, kai pensijų anuitetas dalyviui mokamas periodiškai iki gyvos galvos, paveldimas Civilinio kodekso nustatyta tvarka;
- 3.586.086 Eur, t.y. 28 % (2022 m. - 22 %) įmokų pajamų sudarė standartinio pensijų anuiteto įmokos, kai pensijų anuitetas dalyviui mokamas periodiškai iki gyvos galvos, tačiau nepaveldimas;
- 184.772 Eur, t.y. 1 % (2022 m. - 2 %) įmokų pajamų sudarė atidėtojo pensijų anuiteto įmokos, kai pensijų anuitetas dalyviui pradedamas mokėti sukakus 85 metų amžių, mokamas periodiškai iki gyvos galvos, nepaveldimas.

Pensijų anuitetų įmokų pajamos ataskaitiniais metais padidėjo 0,8 %, lyginant su 2022 m., dėl didesnės 1 dalyvio vidutinės vienkartinės įmokos iš dalyvio vardu pensijų fonde sukaupto pensijų turto įmokos vertės: 2022 m. vidutinė įmoka buvo 13.394 eurų, 2023 m. – 14.856 eurai).

9 pastaba. Pagrindinės veiklos sąnaudos

Per ataskaitinį laikotarpį patirtas pagrindinės veiklos sąnaudas sudarė: techninių atidėjinių vertės pasikeitimo (85 %), pensijų anuitetų išmokų (12 %), valdymo ir administravimo (3 %) sąnaudos.

Techninių atidėjinių vertės pasikeitimo sąnaudas sudarė Pensijų padengimo techninio atidėjinio sąnaudos, 12.047.264 eurai, jų pasiskirstymas pagal pensijų anuiteto rūšį buvo: 70 % - standartinio pensijų anuiteto su garantuojamu mokėjimo laikotarpiu, 28 % - standartinio pensijų anuiteto ir 2 % - atidėtojo pensijų anuiteto.

1.730.836 eurų ataskaitinio laikotarpio pensijų anuitetų išmokų sąnaudas sudarė per ataskaitinį laikotarpį išmokėtos pensijų anuitetų išmokos, 1.717.674 eurai (tame tarpe 26.614 eurų pelno paskirstymas dalyviams), pakoreguotos NITA pokyčiu, 13.162 eurai. Jų pasiskirstymas pagal pensijų anuitetų rūšį buvo: 75 % - standartinio pensijų anuiteto su garantuojamu mokėjimo laikotarpiu (iš jų 85.875 eurų – paveldėtojams išmokėtos sumos) ir 25 % - standartinio pensijų anuiteto išmokų sąnaudos. Atidėtojo anuiteto išmokų nebuvo. Santykinai reikšmingą anuitetų išmokų sąnaudų padidėjimą ataskaitiniais metais (60 % padidėjimas, lyginant su 2022 m. pensijų anuitetų išmokų sąnaudomis) lėmė vis didėjantis anuitetų išmokų gavėjų skaičius (nuo 1943 iki 2806 anuitentų 2023 m.), taip pat didesnė paveldėtojams išmokėta paveldėto anuiteto suma.

Ataskaitinio laikotarpio Fondo valdymo ir administravimo sąnaudos buvo 419.470 eurai, t.y. apie 3,2 % nuo gautų ir gautinų vienkartinių įmokų, ir viršijo vadovybės nustatytą 2,5 % atskaitymų nuo vienkartinių įmokų sumą. Šis skirtumas padengtas iš Finansų ministerijos gautos paskolos lėšomis. Tiesiogines valdymo ir administravimo sąnaudas sudarė Pensijų anuitetų skyriaus darbuotojų darbo užmokestis ir susiję mokesčiai (204.198 eurai), Fondo Tarybos narių atlygis (95.096 eurai) ir kitos tiesioginės sąnaudos (9.146 eurai – leidinių ir duomenų bazių prenumeratos išlaidos, LEI kodo, komandiruočių, kvalifikacijos kėlimo sąnaudos). Netiesiogines valdymo administravimo sąnaudas (111.031 eurų) sudarė Fondo veiklai naudojamos programinės įrangos amortizacija, priežiūros, patalpų nuomos, eksploatacijos ir kitos išlaidos. Informacija apie ataskaitinio laikotarpio valdymo ir administravimo sąnaudas pateikta priede P4 „Valdymo ir administravimo sąnaudos ir susijusi informacija“.

10 pastaba. Finansinės ir investicinės veiklos rezultatas

Ataskaitinio laikotarpio finansinės ir investicinės veiklos rezultatas – daugiau nei 3,5 mln. eurų pelno. Didžiaja dalimi šį pelną lėmė 3.528.761 eurų pelnas dėl vertybinių popierių tikrosios vertės padidėjimo. Kitas šio tipo pajamas sudarė 116.994 eurų vertybinių popierių amortizacijos (apskaičiuotų palūkanų) pajamos, 17.551 euras terminuotųjų indėlių ir einamosios sąskaitos palūkanų pajamos, 1.583 eurai - pelnas iš ETF perleidimo. 11.972 eurų pajamų pripažinta dėl gautos beprocentės paskolos diskontavimo.

Finansinės investicinės veiklos sąnaudas sudarė 24.447 Eur nuostoliai dėl vertybinių popierių tikrosios vertės sumažėjimo, 6.215 eurų - ETF perleidimo nuostoliai, 4.204 eurų gautų paskolų amortizacija (apskaičiuotų palūkanų sąnaudos). Kitas finansinės investicinės veiklos sąnaudas sudarė: 27.758 eurai - vertybinių popierių saugojimo mokestis, 18.018 eurų – komisiniai finansiniams tarpininkams už pavedimų vykdymą ir sandorių sudarymą.

Informacija apie ataskaitinio laikotarpio kitas finansinės ir investicinės veiklos pajamas ir sąnaudas pateikta priede P5 „Kitos finansinės ir investicinės veiklos pajamos ir sąnaudos“.

11 pastaba. Biudžeto vykdymas ir pinigų srautai.

2023 metams patvirtintas biudžetas įvykdytas iš dalies. 2023 metais pensijų anuitetą įsigijo 877 asmenys, t.y. apie 87 % planuoto naujų dalyvių skaičiaus. Galimos to priežastys – nerimas dėl geopolitinių grėsmių, taip pat dėl neigiamų investavimo rezultatų pensijų fonduose sumažėjusi pensijų fondų dalyvių turto vertė. Tai nulėmė, kad Fondo iš pensijų kaupimo bendrovių gautos vienkartinės įmokos iš dalyvio vardu pensijų fonde sukaupto pensijų turto, kuriomis apmokamas dalyvio įgytas pensijų anuitetas, 2023 m. pasiekė tik 88,6 % planuotų įplaukų (12.907.353 eurai vietoje planuotų 14.561.600 eurų). Atitinkamai, atskaitymai valdymui ir administravimui finansuoti, taip pat investavimui ir išmokoms skirta lėšų suma sudarė 88,6 % nuo planuotų.

Išmokos pensijų anuitetų gavėjams 2023 metais sudarė 96 % biudžete tam tikslui numatytų išlaidų (1.717.674 eurai vietoje planuotų 1.788.700 eurų), visgi standartinio pensijų anuiteto išmokos viršijo planuotas 3 % (426.341 eurų vietoje 413.100 eurų). Standartinio su garantuojamu mokėjimo laikotarpiu anuiteto faktinės išmokos buvo 1.291.333 eurai, iš jų dalyviams išmokėta 1.205.458 eurai, o paveldėtojams - 85.875 eurai. Biudžete planuotos standartinio su garantuojamu mokėjimo laikotarpiu anuiteto išmokos buvo 1.197.000 eurų, o planuotos paveldėtos šio anuiteto išmokos 178.600 eurų (iš viso 1.375.600 eurų), t.y. dalyviams faktiškai buvo išmokėta 0,7% daugiau išmokų, nei buvo planuota, tačiau paveldėtojams faktiškai išmokėta tik 48 % šių planuotų išmokų. eurų.

Dėl didesnio, nei buvo planuota, pinigų likučio Fondo investicinėje sąskaitoje ataskaitinių metų pradžiai, kurį lėmė 2022 m. finansų rinkų kritimas ir todėl laikinai santūresnis Fondo lėšų investavimas, taip pat dėl biudžete nenumatytų įplaukų, gautų pardavus dalį Augimo portfelio investicijų (ETF) už 1.181.127 eurų, į ilgalaikius vertybinius popierius investuotų lėšų suma viršijo numatytą 4,8 % (12.865.630 vietoje planuotų 12.271.900). Mažiau nei planuota, investuota į Lietuvos Vyriausybės ne nuosavybės vertybinius popierius (39 % nuo biudžete numatytos apimties), tačiau 15,2 % daugiau – į kitus nuosavybės ir ne nuosavybės vertybinius popierius. Siekiant padidinti

investicinę grąžą, 2023 m. dalis Likvidumo portfelio lėšų buvo investuotos į trumpalaikes finansines priemones, 6 mėn. trukmės Estijos išdo vekselius: investuota 490.957 eurų, išpirkta už 200.000 eurų (grynieji kiti investicinės veiklos pinigų srautai -290.957 eurų).

Investicinės veiklos išlaidos (mokesčiai tarpininkams, vertybinių popierių saugojimo mokesčiai ir pan.) tesiekė 78,6 % planuotų šio tipo išlaidų (44.473 eurų vietoje planuotų 56.600 eurų). Taip pat ir faktinės valdymo ir administravimo išlaidos 2023 m. buvo gerokai mažesnės nei planuota – tesudarė 79 % biudžete numatytų išlaidų apimties (424.361 eurų vietoje planuotų 537.100 eurų). Todėl, nepaisant mažesnės nei planuota atskaitymų valdymui ir administravimui finansuoti gautos sumos, paskolos valdymo ir administravimo išlaidoms finansuoti poreikis buvo šiek tiek mažesnis – tik 100.000 eurų Finansų ministerijos suteiktos paskolos vietoje planuotų 148.500 eurų. Kadangi iš Finansų ministerijos gautos paskolos - beprocentės, palūkanos 2023 m. nebuvo mokėtos.

Fondo palūkanų įplaukos viršijo planuotas 1,75 karto (79.492 eurų vietoje biudžete numatytų 45.500 eurų) dėl tinkamai išnaudotų padidėjusių palūkanų normų rinkose galimybių. 2023 m. Fondo pinigai buvo investuoti ne tik į aukštesnių palūkanų normų ne nuosavybės vertybinius popierius, bet ir į terminuotuosius indėlius, taip pat gautos palūkanos už einamojoje sąskaitoje laikomus pinigus (Likvidumo portfelio lėšos).

PENSIJŲ ANUITETŲ FONDO FINANSINIŲ ATASKAITŲ AIŠKINAMOJO RAŠTO PRIEDAI

FINANSINIO TURTO (INVESTICIJŲ) POKYČIAI 2023 METAIS

Pateikimo valiuta ir tikslumas: eurai

Eil. Nr.	Finansinio turto (investicijų) grupės pavadinimas		Balansinė vertė ataskaitinio laikotarpio pradžioje	Per ataskaitinį laikotarpį							Balansinė vertė ataskaitinio laikotarpio pabaigoje	
				įsigyta (įsigijimo savikaina)	parduota (balansine verte pardavimo momentu)	perkelta į (iš) kitą finansinio turto grupę	Amortizacijos** suma	valiutos kurso pokyčio įtaka***	piniginės įplaukos	nurašyta		Nuvertėjimas arba tikrosios vertės pasikeitimas
1	2		3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1.	Ilgalaikis finansinis turtas (investicijos) ir suteiktos paskolos		22 029 589	12 865 630	- 1 185 758	-	110 888	-	- 64 449	-	3 504 314	37 260 214
1.1.		Lietuvos Respublikos Vyriausybės obligacijos ir vekseliai	3 119 460	652 633	-	-	43 754	-	- 33 770	-	-	3 782 077
1.2.		Kiti vekseliai	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1.3.		Kitos obligacijos	1 784 947	1 321 361	-	-	67 134	-	- 30 679	-	-	3 142 764
1.4.		Akcijos	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1.5.		Kolektyvinio investavimo subjektų investiciniai vienetai	17 125 182	10 891 635	- 1 185 758	-	-	-	-	-	3 504 314	30 335 373
1.6.		Išvestinės finansinės priemonės	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2.	Trumpalaikis finansinis turtas (investicijos) ir suteiktos paskolos*		-	740 957	-	-	6 106	-	- 200 000	-	-	547 063

Eil. Nr.	Finansinio turto (investicijų) grupės pavadinimas		Balansinė vertė ataskaitinio laikotarpio pradžioje	Per ataskaitinį laikotarpį							Balansinė vertė ataskaitinio laikotarpio pabaigoje	
				įsigyta (įsigijimo savikaina)	parduota (balansine verte pardavimo momentu)	perkelta į (iš) kitą finansinio turto grupę	Amortizacijos** suma	valiutos kurso pokyčio įtaka***	piniginės įplaukos	nurašyta		Nuvertėjimas arba tikrosios vertės pasikeitimas
1	2		3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
2.1.		Lietuvos Respublikos Vyriausybės obligacijos ir vekseliai	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2.2.		Kiti vekseliai	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2.3.		Kitos obligacijos	-	490 957	-	-	6 106	-	- 200 000	-	-	297 063
2.4.		Akcijos	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2.5.		Kolektyvinio investavimo subjektų investiciniai vienetai	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2.6.		Išvestinės finansinės priemonės	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2.7.		Trumpalaikiai terminuoti indėliai	-	250 000	-	-	-	-	-	-	-	250 000
3.	Iš viso		22 029 589	13 606 587	- 1 185 758	-	116 994	-	- 264 449	-	3 504 314	37 807 278
* Nurodoma ir ilgalaikio finansinio turto, ir suteiktų paskolų einamųjų metų dalis.												
** Amortizacijos sumą sudaro finansinio turto įsigijimo savikainos ir amortizuotos savikainos pirminio finansinio turto pripažinimo metu skirtumas ir amortizacijos sumos pasikeitimas per ataskaitinį laikotarpį.												
*** Pavyzdžiui, terminuotųjų indėlių užsienio valiuta valiutos santykio pasikeitimo įtaka.												

INFORMACIJA APIE PASKOLŲ ĮVYKDYMO TERMINUS IR PALŪKANŲ NORMAS

Pateikimo valiuta ir tikslumas: eurai

Eil. Nr.	Paskolos grąžinimo terminas	Nominalioji vertė ataskaitinio laikotarpio pabaigoje			Amortizuota savikaina ataskaitinio laikotarpio pabaigoje		
		Paskolos be palūkanų	Paskolos su fiksiuotąja palūkanų norma	Paskolos su kintamąja palūkanų norma	Paskolos be palūkanų	Paskolos su fiksiuotąja palūkanų norma	Paskolos su kintamąja palūkanų norma
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Per vienus metus:	-	-	-	-	-	-
1.1.	Trumpalaikės paskolos	-	-	-	-	-	-
1.2.	Ilgalaikių paskolų einamųjų metų dalis	-	-	-	-	-	-
2.	Nuo vieno iki penkerių metų	344 100	-	-	322 415	-	-
3.	Po penkerių metų	-	-	-	-	-	-
4.	Iš viso paskolų (1 + 2 + 3)	344 100	-	-	322 415	-	-

**PENSIJŲ ANUITETŲ FONDO TECHNINIAI ATIDĖJINIAI PAGAL PENSIJŲ ANUITETO RŪŠĮ
PAGAL 2023 M. GRUODŽIO 31 D. DUOMENIS**

Pateikimo valiuta ir tikslumas: eurai

Eil. Nr.		Ataskaitinis laikotarpis				Praėjęs ataskaitinis laikotarpis			
		Standartinis pensijų anuitetas	Standartinis pensijų anuitetas su garantuojamu mokėjimo laikotarpiu	Atidėtasis pensijų anuitetas	Iš viso	Standartinis pensijų anuitetas	Standartinis pensijų anuitetas su garantuojamu mokėjimo laikotarpiu	Atidėtasis pensijų anuitetas	Iš viso
		1	2	3	4	5	6	7	8
I.	Numatomų išmokų techninis atidėjiny (toliau – NITA) ataskaitinio laikotarpio pradžioje	775	53 401	-	54 176	933	1 172	-	2 105
I.1	Padidėjimas (priskaičiuota išmokų)	426 546	1 304 290	-	1 730 836	256 954	827 258	-	1 084 212
I.2	Sumažėjimas (išmokėta)	- 426 341	- 1 291 333	-	- 1 717 674	- 257 112	- 775 029	-	- 1 032 141
I.3	NITA ataskaitinio laikotarpio pabaigoje	980	66 358	-	67 338	775	53 401	-	54 176
II.	Pensijų anuitetų padengimo techninis atidėjiny (toliau – PAPTA) ataskaitinio laikotarpio pradžioje	6 015 046	19 314 665	535 854	25 865 565	3 347 796	10 238 589	301 440	13 887 825
II.1	Padidėjimas	3 356 203	8 484 517	206 544	12 047 264	2 667 250	9 076 076	234 414	11 977 740
II.2	Sumažėjimas	-	-	-	-	-	-	-	-
II.3	PAPTA ataskaitinio laikotarpio pabaigoje	9 371 249	27 799 182	742 398	37 912 828	6 015 046	19 314 665	535 854	25 865 565
III.	Vienkartinių įmokų grąžinimo (pelno padalijimo) techninis atidėjiny (toliau – VĮGTA) ataskaitinio laikotarpio pradžioje	-	-	-	-	-	-	-	-
III.1	Padidėjimas	-	-	-	-	-	-	-	-
III.2	Sumažėjimas	-	-	-	-	-	-	-	-
III.3	VĮGTA ataskaitinio laikotarpio pabaigoje	-	-	-	-	-	-	-	-

Eil. Nr.		Ataskaitinis laikotarpis				Praėjęs ataskaitinis laikotarpis			
		Standartinis pensijų anuitetas	Standartinis pensijų anuitetas su garantuojamu mokėjimo laikotarpiu	Atidėtas pensijų anuitetas	Iš viso	Standartinis pensijų anuitetas	Standartinis pensijų anuitetas su garantuojamu mokėjimo laikotarpiu	Atidėtas pensijų anuitetas	Iš viso
		1	2	3	4	5	6	7	8
IV.	Iš viso techninių atidėjinių ataskaitinio laikotarpio pabaigoje	9 372 229	27 865 540	742 398	37 980 166	6 015 821	19 368 066	535 854	25 919 741
V.	Techninius atidėjinius dengiančio turto vertė				39 805 159				25 228 622
VI.	Techninių atidėjinių padengimas turtu (proc.)				105				97

Pastaba. IV eilutės 4 stulpelio suma turi būti lygi Finansinės būklės ataskaitos E.I.2 ir E.II.1 eilučių sumai.

**VALDYMO IR ADMINISTRAVIMO SĄNAUDOS IR SUSIJUSI INFORMACIJA
PAGAL 2023 M. GRUODŽIO 31 D. DUOMENIS**

Pateikimo valiuta ir tikslumas: eurai

Eil. Nr.	Straipsnio pavadinimas	Ataskaitinis laikotarpis	Praėjęs ataskaitinis laikotarpis
1	2	3	4
I.	DARBO UŽMOKESTĮ GAUNANČIŲ ASMENŲ SKAIČIUS*	11	11
II.	TIESIOGINĖS VALDYMO IR ADMINISTRAVIMO SĄNAUDOS**	308 439	282 206
II.1.	Darbo užmokesčio ir socialinio draudimo	299 293	274 197
II.2.	Kvalifikacijos kėlimo	190	2 274
II.3.	Komandiruočių	7 491	4 128
II.4.	Transporto	-	-
II.5.	Kitos	1 465	1 607
III.	NETIESIOGINĖS VALDYMO IR ADMINISTRAVIMO SĄNAUDOS***	111 031	101 350
IV.	VALDYMO IR ADMINISTRAVIMO SĄNAUDOS, IŠ VISO	419 470	383 556

* Tiesiogiai su Pensijų anuitetų fondo (toliau – Fondas) valdymu ir administravimu susijusių asmenų (Fondo valdymo organų nariai ir Fondo tvarkytojo darbuotojai) skaičius.

** Priskiriamos valdymo ir administravimo sąnaudos, apimančios tiesiogiai su Fondo valdymu ir administravimu susijusių asmenų darbo užmokesčio ir socialinio draudimo, kvalifikacijos kėlimo ir kitas sąnaudas, kurias galima tiesiogiai priskirti Fondo veiklos vykdymo sąnaudoms.

*** Priskiriamos netiesiogiai su Fondo veikla susijusios sąnaudos (pavyzdžiui, patalpų nuomos, komunalinių paslaugų, įrangos nusidėvėjimo ir amortizacijos sąnaudos) ir kitos, netiesiogiai su Fondo valdymu ir administravimu susijusios, sąnaudos.

**KITOS FINANSINĖS IR INVESTICINĖS VEIKLOS PAJAMOS IR SĄNAUDOS
PAGAL 2023 M. GRUODŽIO 31 D. DUOMENIS**

Pateikimo valiuta ir tikslumas: eurai

Eil. Nr.	Straipsnio pavadinimas	Ataskaitinis laikotarpis	Praėjęs ataskaitinis laikotarpis
1	2	3	4
I.	KITOS FINANSINĖS IR INVESTICINĖS VEIKLOS PAJAMOS	11 972	14 801
I.2.	Pelnas dėl valiutos santykio pasikeitimo	-	-
I.3.	Baudų ir delspinigių pajamos	-	-
I.4.	Dividendai	-	-
I.5.	Kitos	11 972	14 801
II.	KITOS FINANSINĖS IR INVESTICINĖS VEIKLOS SĄNAUDOS	- 45 776	- 34 031
II.2.	Nuostolis dėl valiutos santykio pasikeitimo	-	-
II.3.	Baudų ir delspinigių sąnaudos	-	-
II.4.	Kitos	- 45 776	- 34 031

METADUOMENYS	
Dokumento sudarytojas (-ai)	Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyba prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos
Dokumento pavadinimas (antraštė)	PENSIJŲ ANUITETŲ FONDO 2023 METŲ ATASKAITŲ RINKINYS
Dokumento registracijos data ir numeris	2024-03-26 Nr. F34-1-4
Dokumento gavimo data ir dokumento gavimo registracijos numeris	–
Dokumento specifikacijos identifikavimo žymuo	ADOC-V1.0
Parašo paskirtis	Pasirašymas
Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos	Rasa Domarkienė, Skyriaus vedėja
Parašo sukūrimo data ir laikas	2024-03-26 12:32:54 (GMT+02:00)
Parašo formatas	XAdES-X-L
Laiko žymoje nurodytas laikas	2024-03-26 12:33:38 (GMT+02:00)
Informacija apie sertifikavimo paslaugų teikėją	EID-SK 2016, AS Sertifitseerimiskeskus, EE
Sertifikato galiojimo laikas	Galioja nuo 2023-07-09 iki 2028-07-07
Parašo paskirtis	Pasirašymas
Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos	Kęstutis Čereška, Direktorius
Parašo sukūrimo data ir laikas	2024-03-26 12:47:59 (GMT+02:00)
Parašo formatas	XAdES-X-L
Laiko žymoje nurodytas laikas	2024-03-26 12:48:12 (GMT+02:00)
Informacija apie sertifikavimo paslaugų teikėją	ADIC CA ECC, Asmens dokumentu israsymo centras prie LR VRM, LT
Sertifikato galiojimo laikas	Galioja nuo 2023-11-03 iki 2027-11-02
Informacija apie būdus, naudotus metaduomenų vientisumui užtikrinti	Registravimo metaduomenų vientisumas užtikrintas naudojant „Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyba prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos“ sertifikatą, sertifikatas galioja nuo 2021-10-12 iki 2024-10-11
Pagrindinio dokumento priedų skaičius	–
Pagrindinio dokumento pridedamų dokumentų skaičius	–
Programinės įrangos, kuria naudojantis sudarytas elektroninis dokumentas, pavadinimas	SODRA DVS
Informacija apie elektroninio dokumento ir elektroninio (-ių) parašo (-ų) tikrinimą (tikrinimo data)	–
Elektroninio dokumento nuorašo atspausdinimo data ir jį atspausdinęs darbuotojas	2024-06-04 atspausdino Daiva Gerulytė
Paieškos nuoroda	2024-R95-I-32509
Papildomi metaduomenys	–

Lietuvos Respublikos Seimui
Lietuvos Respublikos Vyriausybei
Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijai
Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybai

VALSTYBINIO AUDITO IŠVADA

DĖL 2023 M. PENSIJŲ ANUITETŲ FONDO ATASKAITŲ RINKINIO

2024 m. gegužės 15 d. Nr.

Vilnius

BESĄLYGINĖ NUOMONĖ DĖL METINIŲ ATASKAITŲ RINKINIO

Mes atlikome 2023 metų Pensijų anuitetų fondo ataskaitų rinkinio auditą.

Mūsų nuomone, 2023 metų Pensijų anuitetų fondo ataskaitų rinkinys parodo tikrą ir teisingą 2023 m. gruodžio 31 d. finansinę būklę, 2023 metų veiklos rezultatus, grynojo turto pokyčius ir pinigų srautus pagal Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartus.

PAGRINDAS PAREIKŠTI BESĄLYGINĖ NUOMONĖ DĖL METINIŲ ATASKAITŲ RINKINIO

Mes manome, kad mūsų surinkti audito įrodymai yra pakankami ir tinkami besąlyginei nuomonei dėl metinių ataskaitų rinkinio pagrįsti.

PABRĖŽTINI DALYKAI DĖL METINIŲ ATASKAITŲ RINKINIO

Atkreipiame dėmesį į pastebėjimą, kuris neturi įtakos nuomonei dėl metinių ataskaitų rinkinio, tačiau yra svarbus fondo veiklos tvarumui. Pensijų anuitetų mokėtojas, siekdamas užtikrinti anuitetų gavėjams didžiausią naudą, vadovaudamasis patvirtinta turto investavimo strategija ir investavimo politika, investuoja fondo turtą, o gautą pelną paskirsto pensijų anuitetų gavėjams. Fondo investavimo apimtims esminę įtaką turi nauji anuitetų gavėjų srautai bei galėjimas juos prognozuoti. 2023 metų Pensijų anuitetų fondo ataskaitų rinkinyje nurodoma, kad 2024 metais svarstomi Pensijų kaupimo įstatymo pakeitimai (susiję su Konstitucinio Teismo 2024-03-07 nutarimu Nr. KT21-N3/2024, pagal kurį įstatyme turi būti nustatyta teisė nutraukti senatvės pensijų kaupimą dalyvio iniciatyva dėl svarbių priežasčių), padidina riziką, jog ateityje sumažėjus įplaukoms į fondą ir atitinkamai atskaitymams fondo valdymui ir administravimui, padidės papildomų paskolų poreikis bei gali tecti peržiūrėti fondo investavimo politiką ir strategiją.

VADOVYBĖS ATSAKOMYBĖ UŽ METINIŲ ATASKAITŲ RINKINĮ

Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos direktorius yra atsakingas už 2023 metų Pensijų anuitetų fondo ataskaitų rinkinio parengimą ir teisingą pateikimą pagal Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartus, ir tokią vidaus kontrolę, kokia, vadovybės nuomone, yra būtina siekiant parengti metinį ataskaitų rinkinį be reikšmingų iškraipymų dėl apgaulės ar klaidos.

AUDITORIAUS ATSAKOMYBĖ UŽ AUDITĄ

Auditą atlikome pagal tarptautinius aukščiausiųjų audito institucijų standartus, kurie apima tarptautinius audito standartus. Esame nepriklausomi nuo audituojamo subjekto pagal Valstybės kontrolės įstatymą, Valstybės kontrolės darbuotojų etikos kodeksą ir laikėmės kitų šiame kodekse nustatytų etikos reikalavimų.

Mūsų tikslas yra gauti pakankamą užtikrinimą dėl to, ar 2023 metų Pensijų anuitetų fondo ataskaitų rinkinys kaip visuma nėra reikšmingai iškraipytas dėl apgaulės ar klaidos, ir išleisti auditoriaus išvadą, kurioje pateikiama mūsų nuomonė. Pakankamas užtikrinimas – tai aukšto lygio užtikrinimas, o ne garantija, kad reikšmingą iškraipymą, jeigu jis yra, visada galima nustatyti auditu, kuris atliekamas pagal tarptautinius aukščiausiųjų audito institucijų standartus. Iškraipymai, kurių gali atsirasti dėl apgaulės ar klaidos, laikomi reikšmingais, jeigu galima pagrįstai numatyti, kad atskirai ar kartu jie gali turėti didelės įtakos vartotojų ekonominiams sprendimams, priimamiems remiantis metinėmis ataskaitomis.

Išsamesnis auditoriaus atsakomybės apibūdinimas pateiktas Valstybės kontrolės interneto svetainėje <https://www.valstybeskontrole.lt/LT/Post/17790>). Šis apibūdinimas yra sudedamoji auditoriaus išvados dalis.

Valstybinio audito išvadą teikiame kartu su valstybinio audito ataskaita ir pridedame audituotą 2023 metų Pensijų anuitetų fondo ataskaitų rinkinį.

Valstybės kontrolierius

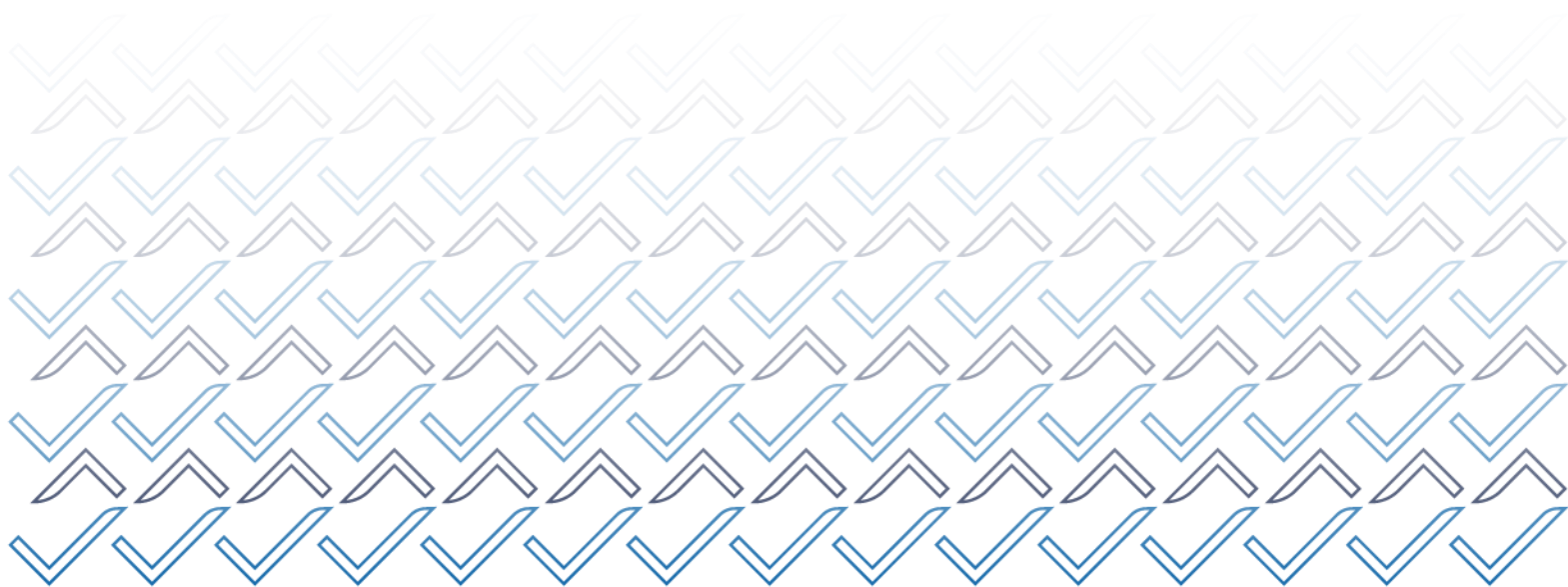
Mindaugas Macijauskas

VALSTYBINIO AUDITO ATASKAITA

2023 METŲ PENSIJŲ ANUITETŲ FONDO ATASKAITŲ RINKINIO FINANSINIO AUDITO REZULTATAI

2024 m. gegužės XX d.

Nr. FAE-

Valstybės kontrolė – aukščiausioji valstybinio audito institucija – prižiūri, ar teisėtai ir efektyviai valdomas ir naudojamas valstybės turtas ir kaip vykdomas valstybės biudžetas. Valstybės kontrolė, teikdama audito pastebėjimus ir rekomendacijas, skatina teigiamą ir veiksmingą valstybinio audito poveikį valstybės finansų valdymo ir kontrolės sistemai bei į rezultatus ir visuomenės poreikius orientuotam viešajam valdymui. Daugiau apie Valstybės kontrolės veiklą ir valstybinio audito rezultatus – interneto svetainėje www.valstybeskontrolė.lt.

Audito grupė: Giedrė Stalaušienė (departamento vadovė), Laura Janulevičienė (grupės vadovė), Rasa Pašilienė, Edita Gilytė, Jolanta Morozovienė, Milda Marozienė.

Valstybinio audito ataskaita pateikta: Lietuvos Respublikos Seimui, Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijai, Valstybinio socialinio fondo valdybai prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos.

TURINYS

IŽANGA	4
AUDITO REZULTATAI	5
1. METINIŲ ATASKAITŲ RINKINYS VISAIS REIKŠMINGAIS ATŽVILGIAIS TEISINGAS	5
2. SVARSTOMI PENSIJŲ KAUPIMO ĮSTATYMO PAKEITIMAI GALI NEIGIAMAI PAVEIKTI FONDO VEIKLOS TVARUMĄ	5
PRIEDAS	8

IŽANGA

Audito tikslas ir apimtis

Vadovaudamiesi Pensijų kaupimo ir Valstybės kontrolės įstatymais¹, atlikome 2023 metų Pensijų anuitetų fondo ataskaitų rinkinio finansinį auditą. Auditas atliktas pagal tarptautinius aukščiausiųjų audito institucijų standartus, kurie apima tarptautinius audito standartus. Audito ataskaitoje pateikiami tik audito metu nustatyti dalykai, o nepriklausoma nuomonė dėl fondo metinių ataskaitų rinkinio pareiškia audito išvadoje. Audito apimtis ir taikyti metodai išsamiau aprašyti priede „Audito apimtis ir metodai“ (8–9 psl.).

Pensijų anuitetų fondo paskirtis

Nuo 2020 m. liepos 1 d., Valstybinio socialinio draudimo fondo (toliau – VSDF) valdybai tapus centralizuota pensijų anuitetų mokėtoja, savo veiklą pradėjo išteklų fondas – Pensijų anuitetų fondas. Šio fondo išteklius sudaro vienkartinės dalyvių įmokos, pajamos už investuotą fondo turtą, skolinti pinigai ir kiti teisėtai gauti pinigai. Pensijų anuitetų fondo ištekliai gali būti naudojami tik pensijų anuitetų išmokoms mokėti, fondo valdymo ir administravimo sąnaudoms padengti, investicinei veiklai vykdyti, kitiems mokėjimams, numatytiems pensijų anuitetų mokėtojo patvirtintuose teisės aktuose, atlikti.

Pensijų anuitetų mokėtojo veiklos tikslas – užtikrinti pensijų anuitetų mokėjimą jų gavėjams iki gyvos galvos, siekiant jiems didžiausios naudos ir Pensijų anuitetų fondo turtą valdant skaidriai, tvariai². Kaip pensijų anuitetų mokėtojas įgyvendina šį tikslą, veikdama kolegialiai prižiūri Pensijų anuitetų taryba³.

Pensijų anuitetų fondo apskaitą atskirai nuo savo kaip biudžetinės įstaigos apskaitos tvarko ir ataskaitas sudaro VSDF valdyba. Vadovaujantis Pensijų kaupimo įstatymu⁴, Pensijų anuitetų fondo biudžetas tvirtinamas Lietuvos Respublikos atitinkamų metų Pensijų anuitetų fondo biudžeto rodiklių patvirtinimo įstatymu.

Pensijų anuitetų fondo metinių ataskaitų rinkinys ne vėliau kaip iki kitų metų balandžio 1 d. parengiamas ir pateikiamas Valstybės kontrolei, o iki gegužės 5 d. – Vyriausybei, kuri, pritarusi ataskaitų rinkiniui, teikia jį Seimui ne vėliau kaip iki gegužės 15 d. Valstybės kontrolė ne vėliau kaip iki gegužės 15 d. Seimui pateikia valstybinio audito išvadą ir audito ataskaitą dėl audituoto metinių ataskaitų rinkinio⁵. Fondo metinių ataskaitų rinkinys kartu su Valstybės kontrolės atlikto šio ataskaitų rinkinio audito išvada paskelbiami pensijų anuitetų mokėtojo interneto svetainėje ne vėliau kaip iki kitų ataskaitinių metų birželio 1 dienos⁶.

¹ Pensijų kaupimo įstatymas, 35 (10) str. 4 d., ir Valstybės kontrolės įstatymas, 8 str. 2 d. 4 p.

² Ten pat, 35 (1) str. 1 d.

³ Ten pat, 35 (2) str. 1 ir 2 d.

⁴ Ten pat, 35 (10) str. 1 d.

⁵ Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymo priedas.

⁶ Pensijų kaupimo įstatymas, 35 (11) str. 1 d.

AUDITO REZULTATAI

1. METINIŲ ATASKAITŲ RINKINYS VISAIS REIKŠMINGAIS ATŽVILGIAIS TEISINGAS

1. Pensijų anuitetų fondo metinių ataskaitų rinkinys rengiamas vadovaujantis Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymu ir viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartais⁷. Fondo 2023 m. ataskaitų rinkinio reikšmingų duomenų iškraipymų nenustatėme – duomenys visais reikšmingais atžvilgiais yra teisingi.
2. 2023 m. pensijų anuitetų gavėjams pirmą kartą paskirstytas⁸ iš investavimo gautas pelnas (433,8 tūkst. Eur)⁹, kurį padalinus gavėjams mokamas anuitetas vidutiniškai padidėjo 2 proc.¹⁰ Patikrinę pelno apskaičiavimą ir jo paskirstymą anuitetų gavėjams neatitikimų nenustatėme.

2. SVARSTOMI PENSIJŲ KAUPIMO ĮSTATYMO PAKEITIMAI GALI NEIGIAMAI PAVEIKTI FONDO VEIKLOS TVARUMĄ

3. Pensijų anuitetų mokėtojas, siekdamas užtikrinti anuitetų gavėjams didžiausią naudą, vadovaudamasis patvirtinta turto investavimo strategija ir investavimo politika¹¹, investuoja fondo turtą, o gautą pelną paskirsto pensijų anuitetų gavėjams. Fondo investavimo apimtimis esminę įtaką turi nauji anuitetų gavėjų srautai ir galėjimas juos prognozuoti.
4. 2023 m. pabaigoje fonde buvo 2 806 pensijų anuitetų gavėjai¹², iš kurių 877 anuitetą įsigijo atskaitiniais metais: tai sudarė apie 87 proc. planuoto naujų dalyvių skaičiaus¹³. Dalis asmenų (1 605 vnt.), įgiję teisę į pensijų anuitetą¹⁴, pasinaudojo galimybe nukelti sprendimą jį įsigyti,

⁷ Pensijų kaupimo įstatymas, 35 (10) str. 2 d.

⁸ VSDF valdybos direktoriaus 2023-06-27 įsakymas Nr. V-260 „Dėl Pensijų anuitetų fondo pelno paskirstymo“.

⁹ Ankstesniais metais uždirbtas ir 2023 m. paskirstytas investavimo pelnas sudarė 474,4 tūkst. Eur: 433,8 tūkst. Eur pelnas iš augimo portfelio, 40,6 tūkst. Eur – kitas investavimo pelnas.

¹⁰ VSDF valdybos direktoriaus 2024-03-27 įsakymu Nr. V-110 patvirtintoje pensijų anuitetų mokėjimo veiklos 2023 m. ataskaitoje nurodoma, kad „Pensijų anuitetai buvo padidinti tiems gavėjams, kurie įsigijo pensijų anuitetą iki 2022-ųjų metų pabaigos ir buvo gyvi 2023 m. liepos 1 dieną. Pensijų anuiteto padidėjimo procentas priklausė ir nuo individualių veiksmų: anuitanto vienkartinės įmokos, už kurią įsigytas pensijų anuitetas, pensijų anuiteto rūšies, anuitanto amžiaus, laikotarpio, už kurį anuitantui buvo mokamas pensijų anuitetas, ilgio ir pan. Didžiausia suma, kuria buvo padidintas pensijų anuitetas, buvo 12,36 euro (pensijų anuitetas padidėjo apie 3,7 proc.). Mažiausia padidinimo suma – 0,03 euro, tačiau šiuo atveju pensijų anuitetas buvo įsigytas 2022 m. gruodžio pabaigoje, tad pensijų anuiteto mokėjimo laikotarpis buvo vos kelios dienos“.

¹¹ VSDF valdybos direktoriaus 2020-09-01 įsakymas V-427 (2022-07-25 įsakymo Nr. V-281 redakcija) „Pensijų anuitetų fondo investavimo politika ir strategija“.

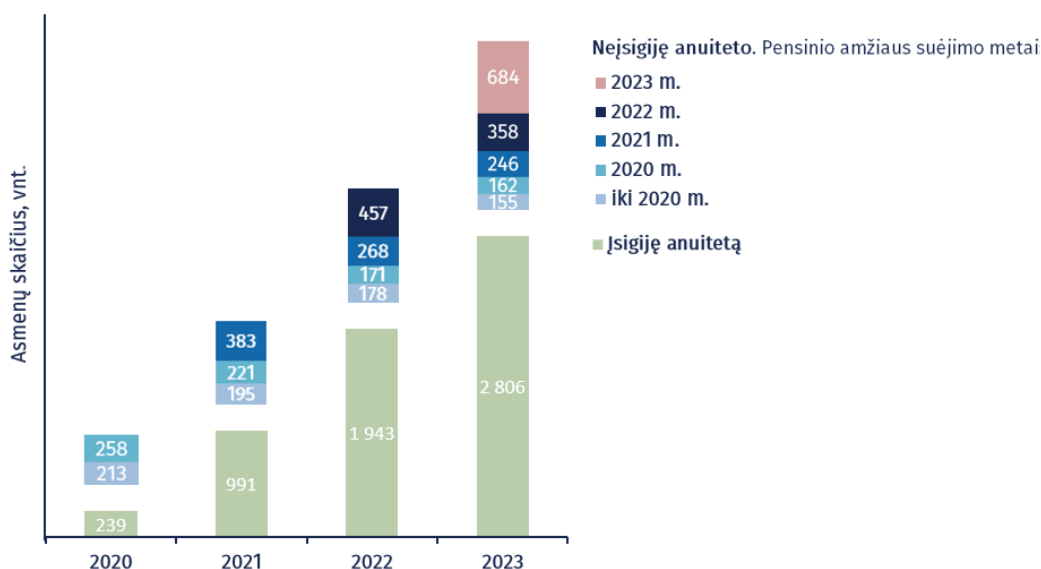
¹² VSDF valdybos direktoriaus 2024-03-27 įsakymu Nr. V-110 patvirtintos pensijų anuitetų mokėjimo veiklos 2023 metų ataskaitos duomenimis.

¹³ Pensijų anuitetų fondo 2023 metų ataskaitų rinkinio duomenimis (11 pastaba).

¹⁴ II pakopos pensijų fondų dalyviai teisę gauti pensijų išmoką įgyja tik sulaukę senatvės pensijos amžiaus (išskyrus atvejus, kai dalyviui yra paskirta išankstinė pensija). Dalyviui, įgijus teisę ir nusprendus gauti jo vardu pensijų fonde sukauptą turtą, atsižvelgiant į sukaupto turto dydį, gali būti mokamos šios pensijų išmokos – vienkartinė išmoka, periodinė išmoka arba pensijų anuitetas. Kai minėtas pensijų turtas nesiekia 10 000 Eur (nuo 2023 m. – 10 807 Eur), pensijų anuiteto įsigijimas

likdami pensijų fondo dalyviais ir toliau kaupdami turtą pensijų kaupimo bendrovėse. Dėl svyravimų finansų rinkose dalyvio pensijų fonde sukaupto turto vertė nuolat kinta, tad nuo to, koku metu įsigys pensijų anuitetą, priklausys tiek jo anuiteto dydis (pensijų fondo dalyvio turimo turto vieneto vertė apskaičiuojama pagal jo prašymo dėl pensijų išmokos (anuiteto) sutarties sudarymo dienos duomenis), tiek ateityje jam skirstoma pelno dalis.

1 pav. Asmenys įsigiję anuitetą ir įsigijimą nukėlę

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal VSDF valdybos pateiktus ir 2020–2023 m. pab. pensijų anuitetų mokėjimo veiklos ataskaitų duomenis.

- 2023 metų Pensijų anuitetų fondo ataskaitų rinkinyje nurodoma, kad svarstomi Pensijų kaupimo įstatymo pakeitimai (susiję su Konstitucinio Teismo nutarimu¹⁵, pagal kurį įstatyme turi būti nustatyta teisė nutraukti senatvės pensijų kaupimą dalyvio iniciatyva dėl svarbių priežasčių) padidina riziką, jog ateityje, sumažėjus įplaukoms į fondą ir atitinkamai atskaitymams fondo valdymui ir administravimui, padidės papildomų paskolų poreikis (2023-12-31 duomenimis, fondo skoliniai įsipareigojimai Finansų ministerijai sudarė 344,1 tūkst. Eur)¹⁶ ir gali tekti peržiūrėti fondo investavimo politiką ir strategiją.
- Įstatymo pakeitimo projekte¹⁷ nurodoma, kad šiuo metu pensijų kaupime dalyvauja daugiau kaip 1,4 mln. darbingo amžiaus asmenų, iš kurių apie 0,8 mln. yra aktyvūs dalyviai, t. y. mokantys pensijų įmokas. Prognozuojama, kad atsiradus pagrindams nutraukti dalyvavimą pensijų kaupime dalis dalyvių iš jo pasitrauks (apie 20 proc.) ir toliau kaupime aktyviai dalyvaus apie 0,6 mln. asmenų. Projektuojamas nutraukimų skaičius ir sumažėjęs ilgalaikių fondo pinigų srautų prognozavimo tikslumas (dėl baigtinio nutraukimo priežasčių sąrašo nebuvimo) turėtų reikšmingos įtakos Pensijų anuitetų fondo veiklos tvarumui:

nėra privalomas, bet, sukaupus nurodytą arba didesnę sumą, sukauptas pensijų turtas išmokamas tik įsigijus pensijų anuitetą iš pensijų anuitetų mokėtojo.

¹⁵ Konstitucinio Teismo 2024-03-07 nutarimas Nr. KT21-N3/2024 „Dėl Lietuvos Respublikos pensijų kaupimo įstatymo (2018-06-28 redakcija) 4 str. 8 d., 5 str., 29 str. (su 2022-06-28 pakeitimu) atitikties Lietuvos Respublikos Konstitucijai“.

¹⁶ Finansų ministerijos suteiktos beprocentės paskolos panaudotos dengiant 2020–2023 m. valdymo ir administravimo sąnaudas. Jų grąžinimo terminas 2026–2030 m.

¹⁷ Pensijų kaupimo įstatymo Nr. IX-1691 3, 4, 6, 8, 13, 28, 29, 30, 33, 35¹, 35², 35⁷ ir 35⁸ str. pakeitimo ir įstatymo priedo pakeitimo įstatymo projektas.

- ✓ išaugtų fondo skolinimosi poreikis (bendra paskolų suma nuo 0,6 mln. Eur išaugtų iki 2,5 mln. Eur);
- ✓ nusikeltų galutiniai paskolų grąžinimo terminai (iki 2035 m. vietoj 2028 m.);
- ✓ turėtų būti peržiūrėta fondo investavimo strategija.

Pakeitus fondo investavimo politiką ir strategiją tikėtina situacija, kai nebūtų tenkinamas fondo įsipareigojimų padengimo turtu reikalavimas¹⁸ (2023 m. pabaigoje padengimas sudarė 105 proc.¹⁹) ir atsirastų valstybės biudžeto dotacijos poreikis. Sumažėjęs ilgalaikių pinigų srautų prognozių tikslumas paveiktų sprendimus ir dėl pensijų anuitetų didinimo (paskirstyto pelno dalimi), kuris nuo siektino 2 proc. kasmet sumažėtų iki 0–1 proc.

Valstybės kontrolierius

Mindaugas Macijauskas

¹⁸ Pensijų anuitetų mokėtojas privalo užtikrinti, jog fondo turtas nebūtų mažesnės vertės negu suformuotų techninių atidėjinių suma (Pensijų kaupimo įstatymo 35 (7) 1 d.).

¹⁹ Aiškinamojo rašto priedas Nr. P3 „Pensijų anuitetų fondo techniniai atidėjiniai pagal pensijų anuitetų rūšį pagal 2023-12-31 duomenis“.

PRIEDAI

Valstybinio audito ataskaitos
„2023 metų Pensijų anuitetų
fondo ataskaitų rinkinio finansinio
audito rezultatai“
priedas

Audito apimtis ir metodai

Audituojamas 2023 metų Pensijų anuitetų fondo ataskaitų rinkinys:

- ✓ finansinės būklės ataskaita, veiklos rezultatų ataskaita, grynojo turto pokyčių ataskaita, pinigų srautų ataskaita ir aiškinamasis raštas, parengti pagal 2023-12-31 duomenis.

Pavaldžios, kontroliuojamos ir (ar) konsoliduojamos įstaigos:

- ✓ fondas neturi pavaldžių, kontroliuojamų ar konsoliduojamų įstaigų.

Auditui taikytas reikšmingumas:

- ✓ Reikšmingu dalyku 2023 metų fondo ataskaitų rinkinyje yra laikomas iškraipymas ar jų visuma, viršijanti 2 proc. turto (tai sudarė 796,1 tūkst. Eur) finansinės būklės ir grynojo turto pokyčių ataskaitoms ir 2 proc. pajamų (tai sudarė 260,6 tūkst. Eur) veiklos rezultatų ir pinigų srautų ataskaitoms. Kokybiškai reikšmingais laikomi ir mažesni iškraipymai, kurie yra svarbūs informacijos vartotojui dėl pobūdžio, aplinkybių ar konteksto, kuriems esant jie atsirado. Kokybiškai reikšmingu dalyku yra laikomas ir svarbiausių vidaus kontrolės priemonių nebuvimas ar jų nesilaikymas.

Audito apimties apribojimai:

- ✓ pažymime, kad audito apimtis nebuvo ribojama.

Auditas atliktas:

- ✓ pagal tarptautinius aukščiausiųjų audito institucijų standartus²⁰, kurie apima tarptautinius audito standartus (TAS)²¹;
- ✓ siekiant gauti pakankamą užtikrinimą, kad ataskaitose nėra reikšmingų iškraipymų. Visiškas užtikrinimas neįmanomas dėl įgimtų audito ir vidaus kontrolės apribojimų ir to fakto, kad netikrinome visų (100 proc.) ūkinių operacijų, ūkinių įvykių ir sudarytų sandorių.

²⁰ 2000–2899-ieji TAAIS „Finansinio audito standartai“, prieiga per internetą:
<https://www.valstybeskontrolė.lt/LT/post/15649/> (žiūrėta 2024-04-15).

²¹ Tarptautinės buhalterijų federacijos Tarptautinių audito ir užtikrinimo standartų valdybos išleisti tarptautiniai audito standartai (Lietuvos auditorių rūmų (iki 2017-02-28) ir Audito, apskaitos, turto vertinimo ir nemokumo valdymo tarnybos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos (nuo 2017-03-01) išversti į lietuvių kalbą, prieiga per internetą:
<https://avnt.lrv.lt/lt/teisine-informacija/teises-aktai/auditas> (žiūrėta 2024-04-15).

Audito apimtis ir metodai

2023 m. pradžios ir pabaigos turto ir atitinkamai finansavimo sumų, įsipareigojimų ir grynojo turto likučiai:

- 2023 m. pradžioje turto buvo 25 228,6 tūkst. Eur, pabaigoje – 39 805,2 tūkst. Eur;
- 2023 m. pradžioje ir pabaigoje finansavimo sumų – 0,0 tūkst. Eur;
- 2023 m. pradžioje įsipareigojimų buvo 26 190,1 tūkst. Eur, pabaigoje – 38 339,2 tūkst. Eur;
- 2023 m. pradžioje grynojo turto buvo (-)961,5 tūkst. Eur, pabaigoje – 1 466,0 tūkst. Eur.

2023 m. gautos pajamos ir patirtos sąnaudos:

Fondas gavo 13 028,8 tūkst. Eur pensijų anuitetų įmokų pajamų ir patyrė 14 197,6 tūkst. Eur pagrindinės veiklos sąnaudų, iš jų:

- 12 047,3 tūkst. Eur sudarė techninių atidėjinių vertės pasikeitimas;
- 1 730,8 tūkst. Eur sudarė pensijų anuitetų išmokų sąnaudos;
- 419,5 tūkst. Eur sudarė valdymo ir administravimo sąnaudos.

2023 m. gautos įplaukos ir patirtos išlaidos:

Fondas gavo 12 907,4 tūkst. Eur pensijų anuitetų įmokų įplaukų ir patyrė 2 186,5 tūkst. Eur pagrindinės veiklos išlaidų, iš jų:

- 1 717,7 tūkst. Eur sudarė anuitetų išmokų išlaidos;
- 424,4 tūkst. Eur sudarė valdymo ir administravimo išlaidos;
- 44,5 tūkst. Eur sudarė kitos išlaidos.

Vertintos sritys ir atliktos procedūros dėl 2023 metų ataskaitų rinkinio duomenų

Atlikus audituojamo subjekto veiklos, apskaitos ir vidaus kontrolės sistemų tyrimą, nustatytos sritys, kuriose egzistuoja reikšmingo iškraipymo rizika:

- Sričių, kuriose egzistuoja reikšmingo iškraipymo rizika, nenustatyta.

Sritys, kuriose vertintas vidaus kontrolės procedūrų efektyvumas (atliktas kontrolės testavimas):

- Finansinio turto (taip pat apima susijusias finansinės ir investicinės veiklos ir pinigų sritis) srityje atliktas vidaus kontrolės procedūrų testavimas. 2022 m. audito metu, pensijų anuitetų išmokų sąnaudų/ išlaidų (taip pat apima susijusių įsipareigojimų ir pinigų sritį) bei pajamų/ įplaukų srityse, atliktas vidaus kontrolės procedūrų testavimas: naudotasi atlikto testavimo rezultatais.

Sritys, kuriose atliktos pagrindinės audito procedūros (detalūs testai ir (ar) analitinės procedūros):

- Ilgalaikio ir trumpalaikio turto srityse, siekiant gauti baigtumo, tikrumo, buvimo, įvertinimo, atskleidimo tvirtinimus, atlikti mažos ir didelės apimties detalieji testai ir pagrindinės analitinės procedūros. Vertinta, ar investuota laikantis teisės aktų. Pajamų ir įplaukų srityse, siekiant gauti baigtumo, tikrumo, buvimo, įvertinimo, atskleidimo tvirtinimus, atliktos pagrindinės analitinės audito procedūros. Išlaidų srityje atliktos pagrindinės analitinės procedūros ir mažos bei didelės apimties detalieji testai. Pensijų anuitetų dydžio apskaičiavimo teisingumui įvertinti atlikti mažos apimties detalieji testai, investavimo pelno ir pelno gauto iš kitų šaltinių apskaičiavimo, paskirstymo ir išmokėjimo anuitetų gavėjams teisingumui įvertinti – pagrindinės analitinės procedūros.
- Ilgalaikių ir trumpalaikių įsipareigojimų (techninių atidėjinių) bei pagrindinės veiklos sąnaudų (techninių atidėjinių vertės pasikeitimo, pensijų anuitetų išmokų, valdymo ir administravimo) srityse, siekiant gauti baigtumo, tikrumo, buvimo, įvertinimo, atskleidimo tvirtinimus, atliktos pagrindinės analitinės audito procedūros. Išlaidų srityje atliktos pagrindinės analitinės procedūros ir mažos bei didelės apimties detalieji testai. Pensijų anuitetų dydžio apskaičiavimo teisingumui įvertinti atlikti mažos apimties detalieji testai, investavimo pelno ir pelno gauto iš kitų šaltinių apskaičiavimo, paskirstymo ir išmokėjimo anuitetų gavėjams teisingumui įvertinti – pagrindinės analitinės procedūros.
- Finansinės ir investicinės veiklos sąnaudų srityje, siekiant gauti baigtumo, tikrumo, buvimo, įvertinimo, atskleidimo tvirtinimus, atlikti mažos apimties detalieji testai ir pagrindinės analitinės procedūros.
- Metinių ataskaitų sudarymas – atliktos analitinės procedūros, siekiant gauti įvertinimo ir atskleidimo tvirtinimus.

Bendras ataskaitų rinkinio vertinimas:

Įvertinta:

- taikomų apskaitos metodų tinkamumas ir apskaitinių vertinimų bei susijusių vadovybės atskleidimų pagrįstumas. Lietuvos bankas yra priežiūros institucija, vykdanči pensijų anuitetų mokėtojo veiklos priežiūros funkciją, kuri apima ir techninių atidėjinių apskaičiavimo metodikos tvirtinimą, todėl mūsų vertinimas apima techninių atidėjinių dydžio apskaičiavimą pagal metodiką, tačiau neapima pačios metodikos tinkamumo vertinimo;
- bendras ataskaitų pateikimas, struktūra ir turinys, įskaitant atskleidimus, ir tai, ar šiose ataskaitose pateikti pagrindžiantys sandoriai ir įvykiai taip, kad atitiktų VSAFAS ir Pensijų kaupimo įstatymo reikalavimus.

